

Hírnapló

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj

Sibiu

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHEŢICH ENDRE vezetésével

A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timiş-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83 (Dos. No. 934/1938)
Dr. VÁRNAY ELEMÉR felelős szerkesztő

„Parlo con Bruno”

Az apa könyvet írt fiáról. A Palazzo Venezia mindenkor mozgalmas, lüktető diplomáciai és kormányzati életében, a miniszterelnöki és hadvezetési feladatok végzésében éjjelt nappallá tevő, fáradhatatlan szorgalmu olasz kormányelnök, Benito Mussolini időt talált arra, hogy könyvet írjon tragikus módon elhunyt fiáról, Brunoról. Könyvet az olasz nép, de elsősorban az ifjuság számára, melyben a szülő, a nagy gondolkodó és szervező maradandó emléket állít annak, akit annyira szeretett, akiben eszméinek visszhangja, elgondolásainak vonzó ereje és példamutatásának tüze talán a legelevenebben élt, hiszen az apához, a nemzetépítő reformerhez, európai szociális problémákba biztos kezű belemélyülő államférfihez és hadvezérhez, az ifjuság megértő nagy barátjához mégis csak saját fia állhatott a legközelebb. Mussolini Bruno, a Duce másodsülött fia szemérfénye volt az olasz miniszterelnöknek és az olasz ifjuság eszményképül tekintette.

Parlo con Bruno, Brunoval beszéllek, — ez a címe annak a formailag is, tartalmaiban is egy kedves és szíveshívó könyvnek, melyben a Duce a legmélyebb emberi érzések hangján, a szülő és fiú közötti eszmecserére utólagos közvetlenségével utat mutat az ifjuságnak. Milánóban, a Teatro Odeon szüfölgéig megtelt dísztermében a napokban olvasták fel részleteket Carlo Ravasio a Duce könyvéből. A padokokat elsősorban a fiatalság, a holnap Olaszországának színe-java töltötte meg. Az emlékezés fényében állították a Popolo d'Italia egykori főszerkesztőjének fia, aki a milánói szerény szülői otthonból indult el életútjára s aki atyja pártján karrierjét ösztönzésnek tekintette a maga számára: hogy önéletrajzából ő is sokra vihessen és derék fia lehetne hazájának. Mussolini Bruno gondos, de kemény nevelésben részesült. Az apa, aki egy nemzet sorsát irányította, és népmilliókért vállalt a történelem előtt felelőséget, különös gondot fordított arra, hogy példás családi életével is az élen járjon; Mussolini Bruno pedig az a gyermek volt, akiben a szülő szem nap-nap után növekvő megnyugvással és bizalommal látta, hogy az odahagyott nevelés nyomán mily nemes lélek vonásait alakulnak ki egyéniségében.

Jó diák, rajong a tudásért, előszeretettel foglalkozik a műszaki tudományokkal, szabad idejét sportolással tölti és korán megismerkedik a repülőgéppel. Ezután már csak egy vagy vezér: Volare! Repülni! Meghódítani a természet elemeit, magasságra törni és dicsőséget szerezni nemzetének. A szerény, jól tanuló diákból pilóta lesz. A karrierjét elindító jelszó mellé, — volare! — hamarosan odaállítja a másikat is: vincere! Győzni! Első lesz a Páris—Damaszkusz közötti repülőversenyen, átrepül az óceánon, dicsőséget szerez az olasz színeknek a légi sport küzdelmeiben s apja megilletődve látja, hogy fia lelkeben — szent örökség gyanánt, — elevenen él a nagyrahalvatottság tudata: a mindig többre, értékesebbre törekvő akarás.

Azután kitör a háború. A fiatal pilóta a hadsereg kötelékébe lép. Részt vesz az abesszini háborúban, majd harcol a spanyolországi olasz önkéntesek sorában és egyaránt aratja légi győzelmeket, később, az olasz-görög háborúban. Képességei ekkor már az olasz légigy élére állítják. Megszervezi az Olaszország—Délamerika közötti légi járatot s a Duce mélyszégyen megrendülésével jelezte le a könyvében a Stefani Iroda alábbi hivatalos közleményét:

„A Duce kihallgatáson fogadta a főtábornokot és Bruno Mussolini parancsnokot, akik beszámoltak neki a L. A. T. I. első háromhavi tevékenységéről”.

Bruno Mussolini már a tengerjáró nehéz bombavetőket tanulmányozza és „az óceán lovagjainak” (Cavalieri dell'Oceano) névvel illeti őket, amikor egy újradiszert repülőgép kipróbálása alkalmából váratlanul bekövetkezett a tragédia. 1941 augusztus 7-én próbagépével lezuhant.

Fiú fiúja és a soldato: fia és katonája volt Mussolininek ez a türeményes karrierist befordított, tehetséges fiatal ember. Halálát mint a hűség, gyermek és az önfeláldozó katona halálát gyászolja az egész olasz nemzet. Mussolini, — aki népe rajongását mindenképp az az érdemele ki, hogy az élet minden vonatkozásában

megszentelte honfitársai sorsát, — azoknak az olasz fiataloknak a sorába lépett, akik legdrágább kincsüket: gyermeküket küldték a kötelességteljesítés mezejére. A nagy nemzeti célok szolgálatában életáldozatot hozó Bruno emléke még szorosabbra fonja a Duce körül a szeretet és ragaszkodás köteleit. A győzelem titka: az áldozat! — írja könyve végén az olasz miniszterelnök.

Erre az áldozatra vállalkozott az új Itália ifjusága és ebben az áldozathozásban a nemzet egy emberként áll a történelmi feladatok útján. A „Parlo con Bruno” minden sorából ez a meggyőződés csendül ki s ezért a könyv nem életrajz, nem emlékirat, még kevésbé búcsuztató, hanem élettől duzzadó, mélységesen emberi megnyilatkozás. (— r —)

Német gyorscsapatok elfoglalták Rosztov városát

Kleist vezérezredes gyors csapatai és az SS-alakulatok heves harcok után bevették az Azovi-tenger legfontosabb kikötővárosát, a Kaukázus felé vezető összeköttetés legjelentősebb csomópontját

„Tél generális” sem állíthatja meg az előrenyomulást a Kaukázus felé

A „Corriere della Sera” című olasz lap a katonai helyzetet foglalkozva megállapítja, hogy „Tél generális” teljesen képtelen megállítani a tengelyhatalmak hadseregeit a keleti fronton s a szövetséges seregek előrenyomulása a Don vidékén és a kaukázus mentén rengeteget nyugtalanítja az angolokat, akik egyrészt nem merik kárba vetni erőiket, másrészt pedig nem bíznak a szovjet főparancsnokság létesítése érdekében. A főparancsnokság élén egy brit tábornok állna. Egy másik olasz lap, a torinói „Stampa” az újabb győzelmekről beszámoló német hadjelentéssel kapcsolatosan rámutat arra, hogy a Donec-vidéken folyó szövetséges offenzíva célpontja: Vorosilovgrad. Az olasz lapok a legújabb keleti hadisikerekről szóló jelentéseik közlésekor megállapítják, hogy a keleti front déli szakaszán a Krím-félsziget elfoglalásával teljesen megrendült a feketetengeri szovjet flotta helyzete s egyben megnyílt az út a Kaukázus felé. Ezt a megállapítást hátrányozott mértékben igazolja a német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése is, mely szerint Rosztov, az Azovi-tenger nagy kikötővárosa és a Kaukázust a Szovjetunióval összekötő nagy vasútvonal, valamint a hóaljvezetőek kiemelt pontja is német kézen van már.

A keleti front legújabb harc eseményeiről a Rador hírszolgálati iroda jelentései alapján az alábbiakban számolunk be:

A német légierő nagy szerepe Rosztov elfoglalásában

A német vezéri főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

Mint már rendkívüli jelentésben közöltük, a vészere gyors alakulati és az SS-kötelék Kleist vezérezredes főparancsnoksága alatt heves harcok után elfoglalták a Don alsó folyásánál levő Rosztov városát. Ezzel egy kereskedelmi és közlekedési szempontból fontos központ került a németek kezébe, amelyek a további hadműveletek számára rendkívüli jelentősége van.

Ennek az eredménynek a kivívásában a von Greier repülőbármunk parancsnoksága alatt álló légierő-köteléknek is nagy részük van.

A keleti front többi szakaszán is újabb tört nyertek a támadásokkal.

Új hónap alatt 3.792.600 szovjet katona esett német fogságba

Berlinből jelenti a Rador: katonai forrásból közlik, hogy a keleti harcjárat öt hónapja a német hadsereg számára rendkívüli nagy eredményt zárukt. Ezen idő alatt egy millió 700.000 négyzetkilométernyi területet foglaltak el, amelyen hetvenöt millió ember él. Ennek jelentősége különösen akkor tűnik szembe, ha figyelembe vesszük, hogy az egész Szovjetunió lakossága 199 millió volt. A szovjet hadakból a november 20-ig érkezett jelentések szerint három millió 792.600 katona német fogságba került és 329 szovjet hadosztályt vertek szét, amelyeknek harc ereje megszűnt a bolszevisek számára. Így tehát a Szovjet eddig összesen több mint nyolc millió embert veszített. Hadianyagvesztésük ugyancsak súlyos, mert a bolszevisek 22.000 páncélos harckocsit, 27.452 ágyút és 15.878 repülőgépet veszítettek. A Fekete-tengeren és a Balti-tengeren 47 szovjet hadihajót elsüllyesztettek és más 54 hajót súlyosan megrongáltak. Ezenkívül elsüllyesztettek még 119 szovjet kereskedelmi hajót összesen 385.650 tonna ártárgyvalommal és 89 szovjet kereskedelmi hajót megrongáltak.

Szatybótervar előtt az ellenség erősebb egységei által megdöbbent kitérősek, amelyet páncélosok és repülőgépek támogatnak, összehajtottak. Ennek során tizenöt ellenséges páncélos megsemmisítettünk.

A brit szigetier német harc repülőgépek nappali támadás során New Castletől északra bombatámadásokat értek el vasúti berendezésekre. Az elmúlt éjszaka egy repülőteret bombáztak Anglia délnyugati partjainál.

Északafrikában német és olasz csapatok november 19-ike óta széles fronton súlyos harcokat folytatnak erős brit páncélos kötelékekkel. A csata tovább folyik.

November 20-án a keleti front harciban elesett von Büchen grófi tábornok, egy hadtest vezénylő tábornoka.

MOLOTOV FIA NÉMET FOGSÁGBAN

Berlinből jelenti a Rador: A Havas-OFI ügynökség közli, hogy az egyik német rádióállomás jelentése szerint Molotov, szovjet külügyi népbiztos egyik fia a keleti fronton a németek fogságába került.

VLADIVOSZTOK KIKÖTŐJE ELŐTT AKNAZÁRAT LÉTESÍTETTEK

Helsinkiből jelenti a Rador: A Kokutsu-ügynökség szikratávíróján jelentést kapott Vladivosztkából, amelyben közlik, hogy azok a hajók, amelyek Vladivosztkba igyekeznek, először Askold kikötőjébe futnak be, ahonnan aknaszedő hajók kíséretében folytatják útjukat Vladivosztk felé. A Vladivosztki hatóságok a parttól huszonöt mérföldnyire veszélyes övezetnek nyilvánították a tengert.

ERŐTELJES NÉMET ÁTTÖRESEK

Stockholmból jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli, hogy a „Svenska Dagbladet” című svéd lap szovjet forrásból azt jelenti, hogy a német támadások egyre nagyobb erővel folynak. Számos helyen a német csapatok áttörték a szovjet védelmi állásokat.

HAJOS IMRE (ARAD)

Vallás és művészet minden idők pogány népeinél

Első rész

A hit és a szépérzék ikergyermeke az emberi lény ama részének, mely közelebb áll Istenhez: a léleknek.

Ez a két érzés összetartozott a multban úgy, ahogy összetartozik a jelenben is. A jövőben hogyan lesz, nem tudjuk, de az bizonyos, hogy mindig lesz „valaki” vagy „valami”, akit, vagy amit a tömegek fölé fognak emelni.

Ebből a szempontból nézve mellékes, hogy azt a „nagy valakit” vagy „valamit” Budhának, Mohamednek, Aranyknak, vagy másnak nevezik és an-

Az ember első művészi, vagy vallásos megnyilatkozása

Eddig még nem tudták eldönteni, hogy a két érzés közül, a hit vagy a szépérzék volt-e az első. Komoly tudósok felfogása szerint a barlanglakó ősember sziklarajzait, tehát az ember szépérzékének legrégebb megnyilatkozását valamely babonás, misztikus emberfeletti érzés, szóval valamilyen vallásos érzésnek következményei.

Természetesen ez csak föltevés. Alapja az a tény, hogy a kérdéses rajzok egészen sötét barlangokban voltak felkarcolva, amelyeket még az ott rakott tűz fényénél sem igen lehetett élvezni. Nem valószínű, hogy kizárólag a szépérzék gyönyörködésére készültek fáradságos munkával.

Ezért kell valamilyen misztikus hitben keresztelni a rajzok indítóit és ez a hit az ősember vallásos érzésének felel meg.

Ugyanilyen alapon áll fenn ennek a tételnek a fordítottja is, amennyiben

ezeknek a rajzoknak valamilyen földöntúli erőt tulajdonítottak, olyanféleképpen, mint ahogy a mai vad népek a bálványáknak, talizmánjaiknak, félisteneknek, vagy tabuinak.

Sajnos, a barlanglakók valami nagy világkatasztrófa következtében kénytelenek voltak tovább vándorolni. Vándorutjuk nyomára mai napig sem találtak rá és a közvetlen fejlődést így nem lehet nyomon követni.

Az ókori kapcsolatok

Sok évezrednek kellett leperegni addig, amig valahol Keleten újra fölbukkannak az emberi élet nyomai és még újabb évezredeknek, amíg komoly állomásra érkezhetett a történelem. Itt már biztosabb adatok támaszkodhat a kutató. Az ó-kor az akkori ember kulturális fejlettségének nagy tömegét hagyta ránk, amely csaknem kivétel nélkül a művészet és vallás összetartozását igazolja. Annaira

A muzulmánok művészete

Az ókorban egy pillanatra sem távolodott el a hit a művésztől. Csak jóval később az arabok világában találkozunk az ókori népek vallásától lényegesen elütő jelenségekkel.

Hiába tiltja azonban meg Mohamed az élőlények ábrázolását, a muzulmánok szépérzéke tovább él imaszövegeik arabeszkjében, minaretjeik karsú formáiban, boltíveik jellegzetességében és a muzulmán stílus pazar dekorációjában.

Itt sem lehet tehát széjjelválasztani a két érzést, mert ha kötött formában is, csak megtalálták az utat, amelyen haladva kiegészíthetik egymást.

A mai benszülött népek hite és művészete

Legmeggyőzőbben talán a mai primitív népek vallásos életében figyelhetjük meg a hit és művészi érzés összetartozóságát, amelyek műveltségi fokuk leginkább felel meg az ősember műveltségi fokának, ha annál jóval fejlettebb is.

nak templomot szentelnek, szobrot emelnek, vagy mauzóleumot állítanak.

A hitet, más szóval a vallásos érzést, nem lehet széjjelválasztani a művésztől, vagy szépérzéstől, annyira egymásba vannak fonódva gyökereik és minél mélyebben nyulunk bele a mult évezredébe, annál szorosabb a két lelki megnyilvánulás között az összefüggés.

A pogány és félvad népeknél a két érzést nem is lehet egymás nélkül elképzelni.

össze volt forrva a két érzés, hogy talán nem is tudás, ha azt állítjuk, hogy abban az időben a művészet volt a vallás.

Gondoljunk csak a babiloni toronyra, az egyiptomi fáraók szobor kolosszusaira, Horusz isten sólymaira, a sziklába faragott misztikus templomokra, az egyszerűségükben is fenséges piramisokra,

amelyek nagyságuknál, művészi értékük-nél fogva voltak hivatva félelmetes vallási érzést kelteni a népből.

Gondoljunk csak a zsidók aranyborjára, melyet az összegyűjtött aranyból mintáztak Mózes távollétében, mert istent követelt a nép Arontól, akit imádhasson.

Gondoljunk a görögökre, akik mindent megszemélyesítettek és márványba faragtak, megajándékozva az emberiséget vidám és haragos pogány istenekkel, istenasszonyokkal és isteni gyermekkel. Akik benépesítették az erdőt és mezőt, folyókat, hegyeket és a tengert. Akik irányt szabtak és mutattak a művészeteknek a rómalakon keresztül és akiknek a keresztény egyházi művészetbe is sikerült beolvasniuk egy esomó pogány elemet.

Gondoljunk a sok ázsiai templom, pagoda számtalan Budhájára, Sivájára, amelyeket az emberek milliói imádnak áhitattal, amelyek elé mai napig is hordják áldozataikat — és végül gondoljunk arra, hogy az

a számtalan bálvány, istenszobor és kép, esendő ember, de a művész hitéből és szépérzékéből fakadt.

A görögök és egyiptomiak nem voltak tulajdonképpen bálványimádók, de az a nagy „faragott isten” kultusz lehetetlenné teszi, hogy megvonjuk pontosan a határt vallási nézeteik és a bálványimádás között.

Az ő egész primitív életüket átszövi valami babonás félelem a földöntúli hatalmaktól, amelyeket faragott bálványokban, fetisekben, tabukban látnak, félnek és tisztelnek. Ezek ünneplésére, kiegészítésére rendezik komplikált ceremóniáikat, melyek mindig zenével kísért táncokkal vannak egybekötve. Ilyen alkalmakkor használják azokat a sokszor groteszk fintort mutató, de bizony sokszor félelmetes hatást keltő művészi faragású táncálarcukat.

A félvad népek vallásos szertartása tehát a művészetek egész sor változatát foglalja magában. Itt a bálvány, a tánc, a kísérő zene, az álarok és az ez alkalomra történt tetoválások és önmaguk kifestése,

ez mind együtt az ő vallásuk, a hitük, amelyhez a tárgyat a művészet adja.

A négereknél, a Csendes-óceán szigetlakóinál és a többi civilizálatlan állapotban élő népnél mai napig is egy a vallás a művészet.

Bucurestii műszaki vállalat Braşov, Timisoara, Cernauti és Galati-Braila részére hasonló szakmában dolgozó jól bevezetett

Képviseletet keres tömitő és szigetelő anyagok

eladására. Ajánlatokat „PUBLI-COM” S. A. R. Bucuresti, Pasagiul Comedia 6. továbbit „S. 134” jelige alatt.

Távlatok

Afganisztán — India kapuja

Afganisztán, mint ütköző állam, földrajzi helyzete a lehető legszerencsétlenebb. Az angolok „India kapujának” nevezték el. Curson lord, India egykori alkirálya, az angol birodalom legértékesebb gyarmatának jelentőségét annak idején ezekkel a szavakkal világította meg: „India olyan értékes Nagy-britannia számára, hogy népiünk egy olyan családot sem mutathat fel, mely szükség esetén utolsó fiát is nem küldené ki megvédelmezésére.” Az a jelentőség, melyet Anglia Indiának tulajdonít, teljes mértékben érthetővé teszi, hogy India kapuján, Afganisztánon is állandóan ráta tartotta szemét és évtizedek óta féltő gonddal öröködi azon, hogy harmadik hatalom Afganisztánban ne vetesse meg lábát.

Amikor 1747-ben Nadir sah megalapította az afgán nemzeti államot, az angolok éppen indiai uralmuk megszilárdításán fáradoztak, az új afgán állam tehát ugyszólván léte első pillanatától kezdve angol ellenőrzés alatt folytatja életét. Ez az ellenőrzés a napoleoni háborúk idején már konkrét formában is megnyilatkozott. Napoleonnak az a kísérlete, hogy Iránból támadja meg Indiát, felkelte az angolokban a félelmet, hogy a franciák Afganisztánra is szemet vetethetnek. Mintó lord, India akkori főkörmányzója, ezért jónak látta az afgán királyt Franciaország ellen szövetségre kényszeríteni. A kényszerbarátság azonban nem tartott soká és az ellentét csakhamar kieleződtek. Ezek az ellentétek háboruból háborúba kirobbantak. Az 1839—42. évi úgynevezett első afgán háborúban az angolok az akkori afgán uralkodót elűzték és helyét a politikai menekültként Indiában nevelkedett Shuga sahhaq töltötték be.

Tartós megnyugvást a két szomszéd viszonyában ez a megoldás sem hozott. Amint a XIX. század második felében az Irán és Afganisztán között kitört határviszályban a döntőbíróknak felkért Anglia a perzsák javára döntött, az afgán nép angol-ellenes érzelmei ismét fellángoltak. Az angoloknak a követelése, hogy az afgán uralkodó biztosítson udvarában egy angol ellenőrző bizottságnak állandó helyet, csak olaj volt a tüzre. A nép hangulatára való hivatkozással a sah elutasította a követelést, mire az angol katonaság megindult Afganisztán megszállására. Ez volt a második afgán háború (1778—1780), mely Abdur Rahman kán trónraültetésével végződött. A kényszerítő körülmények sulya alatt a kán kénytelen volt az ellenség védők-ségét elismerni és szerződésileg kötelezte magát, hogy más hatalmakkal csak Anglia közvetítésével folytat diplomáciai tárgyalásokat. Abdur Rahman fia és utóda, Habibullah, atyja tartózkodó politikájával szaktitva fentartás nélkül angol yizeken kormányozta országát hajójt. Messzeemenő támogatásért az angolok a világháború alatt megígérték neki országát függetlenségének visszaadását. Mialatt azonban 1919-ben a megígért nyilatkozatra várt, a türelmetlen nép bizalmatlanságában meggyilkolta.

Fiának, Amanullahnak az volt az első uralkodói ténykedése, hogy nyomatékosan követelte Afganisztánnak minem angol gyámokdástól való függetlenítését. Mikor követelésére hat hónapi várakozás után sem kapott választ, a fiatal király az afgán nép osztatlan lelkesedésétől kísérve megüzente Nagybritanniának a háborút. Haderejének egy része átkelt a határon és megkezdte az előnyomulást Indiában, mire az angolok különféle külpolitikai nehézségekre való tekintettel jobbnak látták megkötni a békét.

Az angol—iráni kapcsolatok majdnem két évszázados történetének ez a rövid áttekintése teljes mértékben igazolja Amir Shair Ali kánnak, Afganisztán egyik politikai éleslátásáról nevezetes uralkodójának szavait: „Az angolok barátsága jégre van írva, az első napsugárra elolvad”. És mindazok a követelések mutatják, melyeket Anglia most támasztott Afganisztánnal szemben, hogy az angol politika hű maradt hagyományaihoz.

Üzletmegnyitás!

A Timisoarai Textilgyár R. T. (Knopf és Schmidt)

december 1-én nyit egy gyári detail lerakatot a Józsefváros, Bulev. Berthelot 16. szám alatt a Notre Dame-zárdával szemben, amelyben a legjobb minőségű férfiszöveteket és saját gyártmányu női divat szöveteket árusít.

Saját érdekükben ajánljuk gazdag raktárunk me tekintését!

Timisoarai Textilgyár

Franciaország az angolszász imperializmus feketelistáján

Weygand tábornok nyugalombavonulását újabb franciaellenes sakkhúzásra használja fel a washingtoni kormány — Anglia a semleges államok megfélemlítésére törekszik

Washingtonból jelenti a Német Távírti Iroda: Az Egyesült Államok külügyminiszterjuma közölte, hogy Weygand tábornok nyugdíjbavonulása következtében az Egyesült Államok Franciaországgal szembeni politikáját felül kell vizsgálni. Mindazokat a kezdeményezéseket, melyek Francia-Északafrika gazdasági megsegítésére vonatkoztak, letiltották.

A washingtoni kormány megújítja imperialista követeléseit Franciaországgal szemben

Washingtonból jelenti a Német Távírti Iroda: Az „United Press” megállapítja, hogy az Egyesült Államok és a vichy kormány közötti viszony felülvizsgálásának bejelentése következtében

Martinique, Guadelupe és Francia-Guyana jövő statútuma ismét időszerűvé vált.

Mint ugyanez a sajtótájékoztató közli, Hull külügy-

(Rador).

Vichyből jelentik: Az Egyesült Államok vichy nagykövete megjelent a „Parc Hotel”-ben és látogatást tett Pétain marsall, francia államfőnél. Látogatásáról eddig még semmiféle hivatalos közleményt nem adtak ki. (Europapress).

miniszter csütörtöki kijelentéseit úgy kell értelmezni, hogy azok a nyugati félteke francia birtokaira is vonatkoznak. Ezzel kapcsolatban megjegyzik, hogy az Egyesült Államok a Monroe-elv értelmében békéjük és biztonságuk veszélyeztetésének tekintenek minden oly kísérletet, mely az európai rendszert kiterjesztené a nyugati féltekére is. (Rador).

Nagybritannia ellenséges magatartásnak nyilvánítja a francia ipar támogatását

Buenos Airesből jelenti a Német Távírti Iroda: Nagybritannia buenosairesi nagykövetsége közölte, hogy

mindazon semleges állambeli személyek és cégek, melyek kereskedelmi vagy pénzügyi kapcsolatot tartanak fent a megszállt vagy meg nem szállt Franciaországgal, figyelmeztetés nélkül feketelistára kerülnek.

A Franciaországgal való kereskedelmi összeköttetést — hangoztatja az angol nagykövetség közleménye, —

a brit kormány ép olyannak tekinti, mint a Németországgal vagy Olaszországgal fentartott kereskedelmi kapcsolatokat.

Ezt a magatartást Nagybritannia azzal igyekszik indokolni, hogy a francia ipar Németország számára dolgozza s ezért a brit kereskedelmi hatóságok arra kényszerülnek, hogy a francia ipart ellenségesnek tekintsék. (Rador).

Az Egyesült Államok „lekenyerezik” Mexikót . . .

Hat pontból álló kereskedelmi szerződés jött létre a két állam között

Newyorkból jelenti a Német Távírti Iroda: Az Egyesült Államok külügyminiszterjuma hat pontból álló egyezményt kötött Mexikóval. Az egyezmény pontjai a következők:

1. A két kormány szakértőt küld ki, aki egy hónapon belül megállapítja az 1938-ban kisajátított kőolajterületekért járó kártérítési összeget. Mexikó már most kilenc millió dollárt fizet a kártérítési összeg előlegéül.

2. Mexikó negyven millió dollárt fizet az Egyesült Államoknak. Ebből az összegből levonják a már folyósított három millió dollárt.

3. A két kormány elvben amellett van, hogy kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat folytassanak.

4. Az Egyesült Államok kormánya kijelenti, hogy a mexikói kormánnyal a mexikói központi bank-

kal történő egyetértésben pezetát vásárol, amelyet dollárral fizet, hogy a mexikói valutát stabilizálják.

5. Az Egyesült Államok kormánya kijelenti, hogy az 1938 előtti feltételeknek megfelelően hajlandó ismét mexikói ezüstöt vásárolni.

6. Az Egyesült Államok kormánya kijelenti, hogy hajlandó ismét támogatni a mexikói állami rendeléseket és ebből a célból a szövetségi banknál külkereskedelmi hitelt bocsát rendelkezésére.

Végül a két kormány kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy minden függőben levő kérdést megtárgyaljon.

Hull amerikai külügyminiszter az egyezmény aláírása után az újságírók előtt tett nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy a megállapodásnak rendkívüli nagy jelentősége van a két ország közti kapcsolat tekintetében. (Rador).

... és Argentínát is?

Buenos Airesből jelenti a Stefani-iroda: Hivatalosan közlik, hogy az Egyesült Államok kormánya javaslatot tett az argentin kormánynak a kivitelre szánt gabonamennyiség megvásárlására. Amerika ezzel a lépéssel

elzárja a venni annak, hogy Argentína a tengelyhatalmaknak adjon el kenyérmagvakat.

A „Razon” című újság azt írja, hogy az Egyesült Államok Argentína gabonafeleslegének felvásárlá-

sára irányuló ajánlatát nemcsak erre az évre, hanem a következő három évre is fentartja.

Buenos Airesből jelenti az NTI: Azzal a hivatalos jelentéssel kapcsolatban, amely szerint az Egyesült Államok ajánlatot tett az argentin gabonafelesleg megvásárlására, az argentin földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy az erre irányuló tárgyalások már három hónap óta folynak és csakis a gyapjút, bőrt és fémeket érintenék.

Washingtonban nem füznek sok reményt a japán-amerikai megbeszélések sikeréhez

Washingtonból jelenti a Rador: Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere pénteken este az újságírókat fogadva, kijelentette, hogy a Japán képviselőjével folytatott tárgyalások során semmi újabb

fordulat nem történt. A külügyminisztériumhoz közlálló körökben egyébként az a benyomás alakult ki, hogy Washingtonban borulátás uralkodik a japán-amerikai tárgyalások kimenetelét illetőleg.

Roosevelt: a kitérő válaszok nagymestere

Washingtonból jelenti a Német Távírti Iroda, hogy Roosevelt a pénteki sajtóértekezleten kijelentette, a folyamatban levő japán-amerikai tárgyalások során semmi újabb esemény nem történt. Az amerikai elnök megtagadta a választ arra a kérdésre, van-e oka arra, hogy derülátó legyen. Egy amerikai újságíró megkérdezte tőle, megszakítja-e a diplomáciai kapcsolatokat Franciaországgal, mire azt válaszolta, hogy nem hallott semmit ilyen akcióról. (Rador).

JAPÁN FEGYVERKEZÉSE

Tokióból jelenti a Német Távírti Iroda: A tokiói kereskedelmi és iparkamara csütörtökön tartott ülésén határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében a japán gazdasági körök biztosítják a kormányt a fegyverkezés terén történő támogatásukról.

A határozati javaslat leszögezi, Japán határozott formában befejezi fegyverkezését, hogy bármilyen eshetőséggel szembenézhesen. (Rador).

Hálaadó istentiszteletek az Egyesülés Ünnepe

Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Ion tábornagy-államvezető határozata értelmében a december elseji egyesülési ünnep alkalmából az ország valamennyi templomában hálaadó istentiszteletet tartanak, amelyeken a polgári és katonai hatóságok, valamint a volt és jelenlegi tűzharcosok és hadirokkantak küldöttségei vesznek részt.

A bucarestii Te-Deumot a patriárkán tartják, amelyen megjelennek a kormány tagjai, a Mihai Viteazul-rend lovagjai, a volt és jelenlegi tűzharcosok és hadirokkantak küldöttségei, valamint a polgári és katonai hatóságok képviselői. A katonai tiszteletadást díszszázad szolgáltatja. Beszédeket nem tartanak. A közhivatalokban és iskolákban munkanap lesz. Az egész országban kitűzik a zászlókat.

A bécsi román népművészeti kiállítás ünnepélyes megnyitása

Bécsből jelenti a Rador: Pénteken ünnepélyes keretek között megnyitott Bécsben a román propagandaminisztérium által rendezett román népművészeti kiállítás. A megnyitási ünnepségen Baldur von Schirach birodalmi helytartó is részt vett.

A román kormány képviselőtében Busila mérnök közlekedésügyi és közmunkaügyi miniszter jelen meg, aki Orezeanu ezredes, a román vasutak vezérigazgatójának társaságában vett részt a megnyitási ünnepségen.

Megjelent még a berlini és pozsonyi román köv., Badauta miniszteriumi vezértitkár és még számos előkelőség. A román filharmoniai zenekar zeneszáma után Karl Scharitzer Bécs helyettes körzetvezetője üdvözölte a megjelent vendégeket és a kiállítás jelentőségéről szölt. Utána Busila mérnök miniszter mondott beszédet és közölte, Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök mélyszépen sajnálja, hogy nem vehet részt a megnyitási ünnepségen. Ezután a német-román fegyvertényeket méltatta és rámutatott arra, hogy

a német és román katonák vállatve harcoltak és győztek a román földön.

Végül szívélyes köszönetet mondott a birodalmi helytartónak és munkatársainak a román népművészeti kiállítás megvalósítása érdekében nyújtott támogatásért.

A román filharmonikusok ezután folytatták hangversenyüket és ennek befejezése után Badauta vezértitkár és Cisek O. W. bemutatták a kiállítást a vendégeknek. Baldur von Schirach, aki a művészetek kitűnő ismerője, érdeklődéssel és elismeréssel tekintette meg a kiállított tárgyakat. Elismerésének meleg hangon adott kifejezést és utalt arra, hogy

ez a legjobb eszköz a román nép és nagy erényeinek megismerésére.

Délben Baldur von Schirach ebédet adott a román vendégek tiszteletére.

Véres közelharc a sztrájkoló és sztrájkító amerikai bányászok között. Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy az „Associated Press” pittsburgi értesítése szerint a Fayette körzetben levő egyik bányában rendkívül súlyos összetűzés volt a sztrájkoló bányászok és ama bányászok között, akik folytatni akarták a munkát. Több mint egy óra hosszat fegyverekkel löttek egymásra és ennek során tíz személy megsebesült. Pittsburgból jelenti a Rador, hogy James, a pennsylvaniai kormányzó utasítására az államrendőrség behatolt Fayette körzetbe, ahol a bányászok sztrájkolnak. James azért rendelte el a rendőrség közbelépését, mert a körzeti hatóságok védelmi intézkedéseket sürgettek.

FORUM ARAD — Telefon 20-10
a nagyfilmek színháza

MA! A szezon legizgalmasabb és legérdekesebb gangsterfilmje!

Loptam egy milliót

Főszerepekben

**GEORGE RAFT
CLAIRE TREVOR
DICK FORAN**

Műsoron kívül a legújabb O. N. C. és UFA hangos híradók ODESSZA ELFOGLALÁSA-val. Kevesebb jegyek nem érvényesek!

Előadások 5. 7.15 és 9.30-kor. Vasárnap d. e. matiné.

ÖRÖK ARCOK

Gyötör kíváncsiság úz a szentek arca felé. Látni akarom őket, látni akarom olyannak, mint én vagyok, mint azok körülföttem, akiket szememmel látok, fülemmel hallok, akiket a közvetlen találkozás hoz el és másokat, akiket a technika terít napról-napra elem filmek rezgő vásznán, újságok lepedőin, a rádió-hullámok szárnyaiban. Közeli akarok jutni egészen a szentekhez. Én mint ember akarok az ember elé kerülni, mint idegrendszer egy másik idegrendszerhez, — s úgy akarok újra és újra találkozni az örökkévalóval, a nagyszabással, ami jobban benne van egy-egy ilyen tanúságban, mint az érzelmekek becsukott szemű hullámzásában. Én embereket akarok látni, embereket, arcban hozzám hasonlókat, akik elérték, hogy Istenhez is hasonlókat tudtak lenni s most ugyanazzal az arccal néznek rám, mint ott ül, Istenre. Keresem és keresni fogom az örök arccokat itten, mi közöttünk, akár dómokban találom meg, üvegkoporsóban, akár a halotti maszkjaikat látom, akár könyvek fényképeiről nézhetem vonásait.

Halotti maszkokat teríték az asztalra és figyelem ezeket az örök arccokat. Örök arccok? Csak ezek örök arccok? Láthatom Beethoven maszkját is és a Szajna Ismeretlenjének kétes boldogságu mosolyával naponta találkozhatom. Örök arccok ezek is? Megmaradó arccok, melyek nem az örökkévalóságot idézik, hanem a mindennapot emelik föl. Tudni, hogy Beethoven is emberi arcot viselt, ebben nincs semmi fölemelő, semmi csodálatos: hiszen Beethoven egy magasabb hatalom választotta ki, amit tudott, azt csak ő tudta, külföld volt, mint én, vagy te, vagy mindnyájan. Arca ezt az ajándékot tükrözi, a zsenialitást. A szentek örök arcait mást, lényegbevágóan, megragadóan mást hirdetnek: szentek mi is lehetünk, én, te, mindnyájan. Egy Napoleon halotti maszkja meghorizontát: ez az arc nézett szembe a francia forradalommal, a havas Oroszországgal, az óceán viharával. Egy Beethoven arca előtt a csodálat fog el: ez a homlok hordozta a Kilencediket, az Apassionátát, az Ah Perfidót, a Fidéltőt. A szentek arca előtt gyötör vagy fog el, mért csak ők lehettek többek, mért csak őket őrizte meg lelkiük akarata, ereje, hogy testük épen köztünk maradt? Ennyi én is lehetek. Ebben az érzésben felülmulhatatlan édesség és gyötrellem van, — a magasabbrendű életre képes lélek zavara és fogadkozása. S ez a fogadkozás, nemcsak a keresztény emberé, a katolikusé, aki kanonizált szenteket ismer, hanem mindenké, aki több szeretne lenni annál, amire sorsa, akarata, gyengesége engedi.

Vonuljanak el sorra szemünk előtt a szentek örök arca, úgy ahogy Istenre, kortársaikra és mireánk néznek. Loyola Szent Ignác halotti maszkja viaszkból készült, 4—5 darabból ragasztották össze, mintha harsos életének sebhelyei szántának át halotti arcát is. Az orrának határozott, szép a vonala, a cimpái mintha lélegzettől lebbennének meg, szemöldöke alatt a két szemé nyitva van. Az ő szeme egyedül van nyitva, hatalmas, kemény, éles így is a pillantása, ald szembe néz vele, nem tudja rajta tartani a szemét: mélyen az irtó mógé néz ez a kutató, halott pillantás, — talán mögötte rejtegett a titok. A portrék mind örök többé-kevésbé ezt a halott, éles szemet, ritkán édesítik csak úgy el, mint Sanchez Coello vagy Giacomo del Conte. — Merici Szent Angéla, a rendalapító, agkorában halt meg, édesen nyugszik halottas maszkja, szefid nagyanya, két szemöldöke, mintha fel lenne vonva, rejtetlen mosolygós ettől a szája is. Ha van halotti maszkon égi mosoly, Merici Szent Angélaé őriz valamit ebből, egy szefid sugallatot, mely annyira más, mint a földi mosoly a szajnai ismeretlen arcán.

Kalazanci Szent József arcán békeség van, elmélyült nyugalom. Szakálla élesen metszett, ajka keskeny, mint az önmegtartó lelkeké. Pásztor ő, gyermekek és veszendő lelkek pásztora, és hasonlít ana másik Józsefhez, az áshoz. — Cupertino Szent József misztikus volt, barokk misztikus a minorita rendben, az — arca mutatja legmélyebben a titkot, a zárkózottságot, egy roppant látomások előtt megnémult lélek zordságát. Két szemöldöke éles, vízszintes vonalat alkot, szeme alatt a tászkák, mintha Michelangelo Mózesének arcáról mintázódtak volna az övére. — Mintha az Istennel való titkos találkozás ugyanazt a keménységet mintázná minden misztikus vonásaira. Giuliani Veronika becsült szemét, félig nyitott, a kiáltóhoz hasonló ajka, mintha a közvetlen kitarulás előtt némult volna el. Szenvedés nélküli arc ez, pedig három esztendő alatt elnyerte Jézus sebeit, a szívén éppen úgy, mint kezén és lábfejein. S ha közelről, nagyon figyelmesen nézi valaki, mintha homlokán is ott lennének a töviskorona stigmái.

Három itáliai szent arc visz legközelebb a megrendüléshez. Cortonai Szent Margit viasz halotti maszkja hegyes, összehúzott szája, könnyedén le-

hunyt szemű arcot mutat. Tudás van ezeken a vonásokon, s ami leginkább megrendíthet mindenkit, a bűn csapdájának ismerete, a bűn pokoljárásának tudása. Cortonai Szent Margit életét vezekelve töltötte, mert fiatalságában engedett a test csábításainak. Minden bűnért hétszerhét vezeklés vonaglott át testén, s amikor megtisztult, az erény vonásai mellé odafestődtek a bűn ismeretének, a test pokoljárásának jelei is. Megmaradt épen a teste is, Cortonában őrzik. Összeszáradt az orra, fekete lett szemének gödre, de ez a sötét arc nem riasztó: mintha nemcsak a rézglória világítana fölötté, hanem szentsége is testi fényt sugározná. Egy ágostai apáca, montefaleói Klára diadémas arca figyelmeztetően állítja meg azt, aki szemlét tart az örök arccok előtt: hatszáz esztendeje őzöm a szebb élet tanúságát, kövess te is. Élő arc ez, alvó, rettenet nélküli arc, ha felkelne párnájáról és kilépne üvegkoporsójából, kisebb csoda lenne, mintha egy alvó ébredne föl. Corsini András püspök épen maradt arcától először visszadöbben a látogató: micsoda pusztítást végez a kérlelhetetlen halál még a szenteken is. Fényes, barnás, fekete arca, félig nyitott szája, előtetsző fogai az elmulásról beszélnek első

pillanatban, és a látogató szédülve csukja be a könyv lapjait vagy szédelegve fordul el a firenzei Santa Maria del Carmine oltára előtt. S ekkor veti a valóságos arc: az előtetsző fogak az áhítat érzésben fénylenek, behullott szemét befelé néznek, a titok felé, és a különös tartásu mumia-vonások eksztatikusan fordulnak az ég felé, az Isten felé.

Egy sereg örök arc vonult el most előttem, ég szépségben az egyik, megrettenő különösségben a másik, — és én nem tudok mást érezni, mint egyszer régen, Szent Fortunátusz viasszal bevont arca előtt: az én világom a tengerek egyik partján van, s ezen a parton állunk mi valamennyien élők és bűnösök, vágyódók és halálaképzültek, — a másik part örök part, szentek néznek át, némelyik eltkarja az arcát, másik úgy mutatja, ahogy a szem oltárok fölött találkozik velük, vagy ahogy a kéz a halotti maszkon tapinthatja ki vonásait. Nem tudok szabadulni gyermekkorom vágyódásától: nézni őket, újra és újra, elmélyülten a borzongásban, a döbbenetben is. Onnan néznek felém, ahová nekem éppúgy mennem kellene, mint ahogy ők mentek. Most érzem csak, milyen gyenge vagyok. Ember vagyok csak? Nem mentés ez, emberek voltak ők is, magam láttam bennük az embert, magamat. Egyszer el kellene indulni az ő útjukon, az ő léptekkel.

THURZÓ GÁBOR.

Négyszáz évvel ezelőtt jelent meg az első magyar bibliafordítás

Erdősi-Sylvester János nagyműveltségű pap-tudós fordította le elsőnek a bibliát magyar nyelvre

Ennivalóhoz nem igen jutott sem mint gyermek, sem pedig mint sieder Erdősi János, aki kenyér helyett mohón falta a betűt. A gyomra mindig üres volt, de a fejét annál inkább teletömte tudománnyal. Mondták is róla nemcsak a falubeliek, a rokonok és ismerősök, hanem tanítói is:

— E fiúból pap lesz, akárki meglásza!

Tudásvágya elvitte Wittenbergába és Krakóviaiba és miután az ottani univerzitáson hosszú éveket töltött, mint pap és a bölcsészet magisztere tért vissza szülőfalujaiba. Tudós volt és azért az akkori divat szerint az Erdősi nevet felesérelte a Sylvester latinus névvel. Altalános európai szokásnak hódolt ezzel, mely azt tartotta, hogy valakinek a tudós bélyeget és tekintélyt a latin nevezet adja meg.

Sylvester János sokat töprengett Jézus Krisztusnak mondasán, amelyet az az apostolokhoz és tanítványaihoz intézett:

— Menjétek és tanítsatok minden népeket minden nyelveken!

És minden okoskodása végett ugyanegy következtetésre jutott:

— Az isteni tanításoknak foglalatja a Szentírás. Azt kell tehát a népeknek saját nyelvükön a kezükbe adni.

Elhatározta, hogy a Bibliát magyarra fordítja.

Ebben az elhatározásában erősítette az is, hogy a Bibliának egyes részeit, amelyeket Komját Benedek és Pesti Gábor 1536-ban adtak ki, nagy érdeklődéssel fogadták mindenütt és a könyvecskék hamarosan elfogytak. Joggal vélte tehát, hogy az egészek még nagyobb sikere lesz.

— A kereszténységnek az Új Szövetség az alapja, — bővítette ki elhatározását, — ennél fogva csak ezt fordítom le, mivel az én népem keresztény.

Harminc esztendő korában, 1538-ban fogott neki a munkának, kétévfél évig dolgozott rajta, majd nyomdába adta. Nádasdy Tamás gróf vállalta a kiadás költségeit. Ezek után hat hóna-

pig végezték a nyomdában a betűszedést és az ivenkinti nyomást.

1541. őszén, vagyis éppen most négyszáz esztendője, jelent meg Erdősi-Sylvester János munkája az első magyar bibliafordítás, ezzel a címmel:

— Vy testamantú mag'ar nyelvén.

Háromszáznolevannéggy negyedréti nyomtatott levélből állóit az első teljes magyar Új Szövetség. Írásmódora ma már elavult, ámde nyelvete ma is friss, törzssókös, lüktető.

A néphöl sarjadt Erdősi és papolta mellett is az serkentette, hogy a néppel saját nyelvén olvastassa a menyel könyvlatkoztatásokat és oktatásokat.

Erdősi-Sylvester János pedagógus gyorsan talált követőkre és utánozókra. Nyomában egyre-másra termetek a magyar bibliafordítások.

Tíz esztendő múlva már napvilágot látott Heltei Gáspár munkája, amely együtt tartalmazta az Ó és az Új Szövetséget és 1561-ben jelent meg. Mélius Péter 1565-ben adta ki a maga bibliafordítását, amely az első versekre osztott magyar Szentírás volt. Felegyházi Tamás, a tudós debreceni professzor, 1578-ban ültette át a Bibliát magyar szóra.

Egy híján ötven évvel az Erdősi-Sylvester Jánosé után jött 1590-ben Károli Gáspár magyar Szentírása, amelyet közönségesen vizsolyi Bibliának is neveznek, mert Vizsolyban nyomták Rákóczi György fejedelem, továbbá Báthori István és több protestáns főúr anyagi támogatásával. A következő bibliafordító Szei Molnár Albert volt, aki — mint maga mondja — Károli fordítását igazította, néhol meg is jobbította.

Káldy György, a tudós jezsuita atya, a nagy Pázmány Péter bizamasa és benső barátja következt azután a bibliafordítók sorában és munkája 1626-ban jelent meg Bécsben ezzel a címmel:

— Szent Biblia, az egész kereszténységben bevött régi deák bötiüöl.

Káldy György jeles fordítását halála után másodsor Nagyszombatban és harmadszor Budán adták ki. Komáromi Csipkás György is lefordította aztán a Bibliát, de az csak a kiváló esperes halála után, 1718-ban jelenhetett meg. Torkos András győri pap Új Szövetsége magyarul Wittenbergában látott napvilágot 1736-ban. Szeneci Bárány György szentlőrinci evangélikus lelkész és fia Bárány János 1754-ben adták ki a bibliafordításokat.

Szepessy Ignác pécsi püspök, aki több munkatárs segítségével fordította le újból az egész Bibliát, 1834-ben adta ki művét Pozsonyban. Tárkányi Béla, a kiváló szentírásbuvár a Biblia eredeti ószövegeit hasznáta fel fordításainál, amely tíz évi szorgoskodás után 1865-ben jelent meg Egerben az érsekség nyomdájában, de már négy év múlva új kiadást kellett belőle csinálni.

Az utolsó nyolevannévtől alatt még számos bibliafordítás jelent meg, a ezek azonban többnyire régebbi fordítók szövegeinek új stílusban való átültetései.

FÉLEGYHÁZI ANDRÁS.

MEGJELENT

Magyar Népnaptár

1942

ARA 35 LEI

TIMISOARA I.

Bulyvardul Regina Maria 8 alatt rendelhetik meg.

Viszonteladók a Magyar Népközösség megyei szervezetei útján, vagy közvetlenül atimisoarai tagozat központi irodájában

AUBERMANN PÉTER (TIMISOARA)

Ahol Németország egyik legszebb és leghíresebb székesegyháza áll

Mig München városa, amelyről legutóbb volt szó, a véső és eset mesterműveinek valóságos tárháza, addig Stuttgartban a Landesgewerbemuseum termelében élénk tárlatnak a tétvára került művészet és kificamított izlés igazi klasszikus példái. A stuttgarti múzeum giccs-osztályának alapítója csupa olyan művésznek tartott alkotást szedett össze, amelyeknek szerkezetében vagy stílusában hibákat fedezett fel.

Összegyűjtött egy esomó kegytárgyat, furesa aján-dékokat, emléktárgyakat, bizarr talizmánokat, de sok szép szemrevaló dolgot is, amelyekről kintűnt, hogy nem valódi anyagból készültek. Az egyik vit-rinben például csecesbecsék terrakotta tárgyakkal látszanak, de tulajdonképpen einkötvényből van-nak. Amott ügyesen kidolgozott sztearin, amely a biskuit-porellánt utánozza. Lehetetlen díszítések, túlzott színezés, eredetieknek feltüntetett utánzatok, tárgyak olyan anyagból, amelyek szertelenül hat-nak, például székek szarvas-ágacsból, meliszob-rok csokoládéból, virágcserepek, amelyeknek em-beri arcuk van, a koponyát azonban nem haj, ha-nem fű takarja.

Ez a múzeum nem gyönyörködött, hanem el-rettenteni akar.

Hadat fűzen a giccsnek,

amely a művészettel üzőt sarlatánság, a művészi felfogások aprópénzre váltása (hamis pénzrel) ot-romba és izléstelen utánzás. Könyörtelenül leleplezi azokat a produktumokat, amelyek sokszor csak annyit érnek, mint a művirág, elkülöníti a hamis gyöngyöket és üveggyémántokat a valódiaktól.

Ebben a múzeumban azt is láthatjuk, hogy a giccs beto,akodhatik legkülönbébb te-rületekre.

Motívumokat utánoz, például amikor a fölséges he-lyébe a hamis páthoz teszkeszdek. Mély érzéseket illusztrál el nyálkás érzélgősséggel, a szentimentális-gus szirupos édességgel. Beleköntárodik a mű-aotás formáiba, anyagába és célkitűzéseibe is. Természetesen nem számítanak giccsnek, akármi-gen utánzások is, a sznpad kullszái, amelyek mondjuk egy tájrézietnek, udvarnak akarják utá-nozni a „couleur locale“-ját; hanem csak az, ami az igazi érték és valóságosság igényével lép fel.

Befurakodik a giccs a vallásos művészet-be is.

Az egészséges és erőteljes valóság helyett a szentek ábrázolása például legtöbbször a konvenciók kitapo-sott csapásain halad. A giccseszerű itt abban nyil-vánul meg, hogy a szentek gondosan megfésült haj-zatukkal, finom arcbőrükkel, szabályos szép arcuk-kal, feminin lágyágukkal, édeskés mosolyukkal valóságos mézeskalács-figurákként hatnak.

Kikerülve a giccsmúzeum föléltet levegőjéből, hosszabb sétát teszek a városban.

Stuttgart új városnegyedével, számos nagy épületével méltán megérdemli „Dél-német-ország legmodernebb városa“ nevet.

Kiessé és kellemessé teszi Stuttgartot egy domb-koszorúta völgykattanban való fekvése, hozzájárul ehhez még számos parkja és szép terei is. Pompás kilátás kínálkozik a Hasenberg kilátótoronyából az egész erdős, dombos vidékre. Ismerőseim egy va-sárnap délután felvisznek a Hasenberg tetéjére. Vendégszeretettelükkel igazán meg lehettem elégedve. Elláttak minden jóval. A fesztelen, közvetlen érintkezés hangulatát emelte a spontán meg-nyilvánult nótázási kedv, amelyben mindenkinek részt kellett venni. Közben egy-egy alkalmi szónok tökés díkcőba kezdett. Egymásután eregették föl színes, ötletes szellemi röppentyűiket, amelyekből önkéntelen tapsra rándultak a jelenlevők kezei.

Németországi utam következő állomása a Raj-na egyik legrégebb városa: Mainz volt.

Az ősi püspöki székhelyet még Szent Bonifác alapította.

Nem minden ok nélkül építették meg itt a német föld egyik legszebb és leghíresebb dómját.

Főnevezetessége abban áll, hogy képviselve vannak rajta az összes műtrányok, amelyeket az építészet ezer esztendő alatt átért. A keleti gombtornyok a X. századból valók. A főbejárat domborvésetű érc-ajtái a krónikákban sokat magasztalt Willigis püspök idejéből valók. Gyönyörű példányai a köz-épkori fametszés művészetének a XI. századból eredő káptalani karszékek. A dóm Mainzban bom-báztatása alkalmával 1793-ban leégett. A győze-delmes franciák egészen el akarták pusztítani és hogy nem tették, Colmar akkori püspök közben-járásának köszönhető.

Mint a nyomtatott betű barátja, kötelességem-nek tartom, hogy hódolatomat és kegyeletemet le-

rőjjam a nyomtatott betű feltalálójának, Guten-bergnek a szobra előtt. Az időedzett és napfénytő megaranyozott ércalapzatán ez a felírás olvás-ható:

„Johann Gensfleisch zum Gutenberg, a mainzi patrie-usnak emelték ezt az emlék-művet 1837-ben összes európai polgártársai.“

Felkerestem a szülőházát is az Emmerano- és Zá-logház-uteák sarkán. Az egyik szobában a mester fából készült nyomtató sajtója áll. A többiekben első nyomtatványai vannak kiállítva. Első nyomtat-ványai fáradtságosan készültek és rövidlelkzetűek voltak. Katendáriumokat, versikéket, apró nyelv-könyvecskéket adott ki. Híres nyomtatványai a 36 soros és 42 soros biblia, a Catholiconnak neve-zett latin lexikon-féle és a pápai megbízott rendelte bünbocsátó levelek.

Gutenberg óta a könyvnyomtatás mérföldes eszímával óriási utat tett meg. Milliószámra jelen-nek meg ma világszerte a könyvek, folyóiratok, az újságok és a nyomtatott betűnek hatalmas szerep jutott.

A véletlen szerepe a tudományban

Az életben nagy szerepe van a véletlennek. Az ember élete gyakran egy pillanaton fordul meg, jó-ra, vagy rosszra. De a véletlen nemcsak az egyes ember életében játszik nagy szerepet, hanem a tu-dományban is. Pedig a tudomány olyan pontos-nak kellene lennie, mint a matematika. De az elmé-let mind g elér valamennyire a valóságtól. A vé-letlen egy szeszélyes pillanatának köszönhetjük, hogy sok halálos betegséget meg tudunk gyógyítani. Egyetlen oltás, egy napos láz és meg sem kap-juk a betegséget, immunissá leszünk vele szemben.

Pasteur nevé mindenki ismeri. Falusi gyer-mekek réme a veszett kutya, a forró, száraz nyár egyik veszedelme. Ma már a veszettség a legrikább esztben halálos, csak akkor, ha hetekig elhanyagol-ják. Tizennégy oltás s akít a veszett kutya meg-mart, nyugodtan élheti tovább életét. Pasteur a ba-romfikolerát akarta meggyógyítani. A tudós meg-találta a betegség kórokozóját és laboratórium-ban kísérletezett vele. Levesben tenyésztette a be-tettségokozó baktériumot és beoltotta vele az állato-kat. Azok persze elpusztultak. De egyszer véletle-nül olyan bacillusokat feeskendezett a csirkékbe, melyek már régebb voltak, néhány hétig álltak az edényben és megfellekdeztek róluk. A csirkék most is megbetegedtek, de nem pusztultak el, hanem né-hány nap múlva éppen olyan vígan éltek a ket-recben, mint azelőtt.

Véletlen volt ez, de így született meg a tudós-ban a gondolat, hogy ugyanaz a bacillus, amely a betegséget támasztja, elgyengült állapotban meg is gyógyíthatja a betegséget. Az elgyengült bacillus támadása nem olyan erős, mint a jöltáplált friss kórokozó. A test megbírközik a méreggel, sőt el-lenálló lesz vele szemben.

Igy született meg az oltás.

Ebből a kísérletből indult ki Pasteur harea a veszettség ellen. A veszettség bacillusát ugyan nem találta meg a tudós, mert olyan aprók ezek a ba-cillusok, hogy a legerősebb mikroszkóp segítségével sem lehet felfedezni őket. De mivel csak hara-pás utján lehet megkapni a betgtséget, vagy úgy, hogy a beteg állat válladéka valamiképpen a vérbe kerül, Pasteur meg volt győződve arról, hogy a veszettséget baktériumok viszik egyik emberről a másikra. Hosszu hónapok küzdéseibe, ámatlan éjszakákba került, míg megtalálták az oltóanyagot. A veszettség elleni oltóanyag nem egyéb, mint a bacillusokkal beoltott háziinyul szárított agyve-jének kivonata. Az első oltás tizennégy napon ke-resztül szárított beteg nyulagyvelőből származik. Ebben a kórokozó bacillusok már egészen gyengék s így folytatódnak naponta felerősítve. Az utolsó nap már egészen friss agykivonatot, magát a veszett-séget feckendezik a megmart emberbe, de akkora már a test megszokta a méretet, fel sem veszi.

Nagy öröm volt az, mikor ötvenöt évvel ezelőtt az első veszett kutyától megmart gyermek felgyó-gyult. Pasteur az egész világból könyörgő leveleket kapott. Oroszországban tizenkilenc muzsikot meg-mart egy veszett farkas. Valamennyi veszett állat marásai közt ez a legveszedelmesebb. Tizennégy na-pig tartott az út, míg a tizenkilenc muzsik Párisba érkezett. Már senki sem bizott benne, hogy még meg-menthetők, maga Pasteur sem. De a tudós kiját-szotta a saját maga előírt kezelési törvényt. Na-ponta két oltást adott az oroszoknak, akik csak azt az egy nevet tanulták meg franciául: Pasteur. Ti-zenhat meggyógyult, de három muzsikon már nem lehetett segíteni, kiűtött rajtuk a veszettség.

Az egész világon közszájon forgott már Pas-teur neve s még mindig küzdenie kellett az irgyek-kei, főleg tudósokkal. Galrin sebészszel majdnem párbajt vívott, pedig a sebész akkor már nyolevan-

éves volt s maga Pasteur hatvan. Az orvosi akadá-mia ülésén a sebész megtámadta Pasteurt, hogy tu-nagy port ver fel tudományosságával, pedig amit állit nem is százszerűen bizonyos. Erre Pas-teur visszatámadott. Galrin felfedezése az epékő sebészi uton való eltávolítása s erre igen büszke volt. Pasteur ezt a gyenge oldalát támadta meg. Ké-telkedett a műtétek helyességében. A nyolevanéves sebész olyan haragos lett, hogy az akadémia nyit ülésén ököllel támadta meg Pasteurt. A barátok közbelépése akadályozta meg, hogy a két tudós össze ne verekedjen. Galrin másnap két segédet küdött Pasteurhoz, hogy párbajra hívja. Pasteur azonban kijelentette, hogy nyilvánosan visszavonja állítását és bocsánatot kér az aggastyán sebésztől, de nem alázza meg a tudományt azzal, hogy párbaj-ozzon.

Spallanzati, a páviai egyetem egykori vi-lághíres tanárát majdnem börtönbe juttatták ir-gyei. Spallanzatinak rengeteg sokat köszönhet az orvostudomány és az egyetemen isentítették tanít-ványai. De ugyanakkor igen sok ellensége is volt, akik irigykedtek rá, mert olyan híresség volt, hogy háromszoros fizetést adtak neki, csakhogy megmaradjon az egyetemen. Egyizben a tudós Bécsbe utazott. Ezt a távoilétet akarták felhasznál-ni ellenségei. Spallanzati szenvedélyes mügyűjtő volt. Drágakövektől kitömött állatokot mindent összegyűjtött saját házi muzeumban. Távoilété alatt ellenségei különböző tárgyakat loptak be a tudós gyűjteményébe, amelyekre ráragasztották az egyetemi muzeum táblácskáját és ráütötték a pe-csétet. Aztán vádat emeltek a tudós ellen, hogy az meglopta az egyetemi muzeumot. Hosszu pereske-dés folyt, míg kiderült az igazság. A bűnösök el is nyerték büntetésüket.

Spallanzati volt az első, aki az állatok és az em-ber hatodik érzékéről beszélt. Észrevette, hogy a természetben egész titokzatos dolgok történnek, melyeket semmiképpen sem lehet megmagyarázni. Az ember is, de különösen az állatok előre meg-érzik a veszedelmet anélkül, hogy valami figyel-meztetést kaptak volna. A mai modern elmélet erre vonatkozólag azt tartja, hogy minden élő lény a rádióhullámhoz hasonló kisugárzásokat bocsát ki magából s ugyanezeket fel is fogja. Állatoknál ki-sérleteket is folytattak erre vonatkozólag. Egy tu-dós a moly nőtényével végzett próbát. Alig telik el ugyanis néhány pere, hogy a moly nőténye ki-búvik a lárvából, messziről sereglenek köréje a hi-mek. A tudós egy ilyen moly nőtényt elzárt egy do-bozba, a dobozt körülcavarta sűrű hálójával, kabát-zsebébe tette és így indult sétára. Alig néhány mé-ternyi ut után megjelent az első him moly és elke-zett röpködni a tudós kabátja körül. Nemsokára egész serege röpködött ott a himeknek. Lehet, hogy az állat valami ismeretlen az ember számára felfog-hatatlan jelet bocsát ki magából, talán valami szagot, melyet az emberi orr nem érez meg. Kísérletek-ből tudjuk azt, hogy az igen magas hangokat, me-lyeket az állatok meghallanak, az ember nem képes felfogni. Az amerikai rádió a közönség segítségével lefolytatott egy hasonló kísérletet. Igen magas hul-lám alatt olyan magas hangokat adott le, melyeket az ember nem hal meg. De az állatok, melyek az emberrel együtt a hangszóró mellett ültek, nyugta-lanul elkezdtek mozogni, hegyezték fülüket s a kuty-tyák ijedt szikülésbe, a macskák nyávogásba kezd-tek. Spallanzati annakidején azt állította, hogy az emberben is megvan a hatodik érzék, miellyel meg-érzi a veszedelmeket. Ma telepátának nevezik ezt a megérzést, azonban még nincs bizonyítékunk arra, hogy tudományosan elfogadhatjuk.

FORDITÁST

román és magyar nye v.n. okmányo-kat, irodalmi és szakmüveket

VÁLLALOK

Cimeket a timisoarai kisdóba kérek

A Volga-dal születésének szomorúan megható története

Stenka Rasin, a Volga koronázatlan királyának rémuralma, aki négy éven át nem csinált egyebet, mint gyilkolt és rabolt

A romantikus Volga vidéke már emberemlékezet óta valóságos gyülekezőhelye volt azoknak az elégedetlen, izgága tömegeknek, amelyek az akkori társadalom kereteibe sehogysem tudtak beilleszkedni. Sem isteni, sem emberi törvényeket nem ismerő féktelen, vad és szenvedélyes kalandorok népesítették be a folyó környékét, akik távol a hatalom megtörő kezétől, itt éltek a társadalom és törvényen kívüli életüket.

A hatalmas rablóvezér elrabolta a perzsa fővezér gyönyörű leányát

Hogy honnan jött, senki sem tudta. Valószínűleg a homályból került elő. Gyermekéveiről és fiatalságáról még közvetlen környezete sem tudott semmit.

1667-et irtak, amikor később oly véres emlékü hírhedt rablócsapatát megalakította.

Kis flottát szerelt fel és végig pusztította az Asztrachan tengernek akkor Törökországhoz tartozó egész partvidékét, majd a Donon fölfelé vitorlázva és a Don gazdag és virágzó partvidékét pusztítva, a Volgán folytatta útját. A kis flotta a volgaparti Kamisinban horgonyzott le, ahol Stenka Rasin három csapatával közvetlenül a folyó partján sátorlábort ütött. Csapatait itt rendes kiképzésnek vetette alá, fegyelmet és rendet teremtett a gyülekezés népség között, úgy hogy a hírhedt rablóvezér néhány hét múlva felemletes erejű, fegyelmezett katonasággal rendelkezett. 1668 nyarán egy forró júniusi napon hatalmas, gazdagon megrakott kereskedelmi hajókaraván vitorlázott Nizsnijnovgorodból Asztrachánba. A kereskedelmi hajók között néhány fegyverszállító hajó is volt.

Stenka Rasin kistesny hajóhadával feltartóztatta a karavánt. Rövid, de annál véresebb esata következett.

Stenka Rasin először is a fegyvenhajókat kerítette

Harmincezer részeg rabló alussza mámoros álmát a Volgán

1669 augusztus 25-én alig hasadt még föl Keleten az ég, amikor az asztracháni vár tornyainak őrei megpillantották Stenka Rasin közelgő hajóhadát. Amint a flotta látótávba ért, meglepetéssel rettek észre, hogy

a vezér hajóján fehér zászlót lengetett a hajnali széllel.

Stenka Rasin fegyvertelen követel nemsokára a városban voltak és tárgyalásokba kezdtek a városi arzenálból való átadásáról. A védők hamarosan belátták, hogy minden ellentállás ugyls hiábavaló lenne és késznek nyilatkoztak a város átadására. Stenka Rasin megszállta Asztrachánt és a könnyű győzelem örömeire olyan ünnepséget rendezett a Volgán, amelyet a vén folyam sem azelőtt, sem azóta nem látott.

A vég nélküli orgia három héttig tartott.

Az értékes perzsa brokátkokkal és bársonyokkal díszített gályákon az ünnepi asztalok valósággal roskadoztak a szinaranytalakban felszolgált pompás ételek alatt. Az erős perzsa borokat hordószámra csapották. Éjjel-nappal szólt a zene és a híres perzsa énekeseknek pillanatnyi pihenőjük sem volt. Stenka Rasin négy nap és négy éjszaka egyfolytában ivott és részegségében

marék számára dobálta zsákmányait ékszerreit a háméskodók tömege közé.

Az orgia negyedik napján Stenka Rasin, aki

Az asztracháni vérfürdő és a Volga-menti véres mámor

Amint Stenka Rasin kijózanodott, nyomban kiadta a parancsot: Car'cinba! A lakosság a rablóvezérrel és martalócait győztes hadvezérről meglehető lelkes ünnepléssel fogadta. A korezmák azonban zárva maradtak.

Az egész városban nem volt egyetlen csepp vodka sem.

Dühtől tajtékozva hívatta Rasin a vajdát magához.

— „Miért nincs vodkátok? — ordította a reszkető vajda felé. Olyan ivót, mint amilyen én vagyok, még nem hordozott hátán a föld. Részségemben vízbe dobáltam a szeretőmet, Asztrachánban emberimmal együtt három hét alatt tíz esztendő termését megittam és ti most mégis pálinka nélkül fogadtok bennünket.“

Toporzékolva hagyta ott a reszkető vajdát és emberével együtt nyomban visszavitorlázott Asztrachánba, ahol olyan orgia vette ismét kezde-

Kalandoroknak és vad rablóknak ebben a féktelen környezetében, a XVII. század második felében

váratlanul egészen rendkívül alak bukkanat föl, akinek semmi nehézségbe sem került, hogy ezeket a turbulens, vad elemeket maga köré gyűjtse.

Ez a később legendás hírnévre szert tett, nem mindennapi ember Stenka Rasin volt.

hatalmába, azután a fegyencekkel együtt a többi hajó ellen fordult. A harc kimenetele egyetlen pillanatra sem volt kétséges. Mire a nap lenyugodott, a Volgán is elcsendesedett minden. Néhány elégett hajó kivételével az egész flotta Stenka Rasin birtokában volt. A vezér most már hatalmas, több mint ötven hajóból álló flotta ura volt, de csapatai is lényegesen megerősödtek a fegyencekkel, akik örömmel csaptak föl a hatalmas rablóvezérnek. A hatalmában hirtelen megnövekedett Stenka Rasin még ezzel sem érte be. Egy szép napon Caracinban termett, ahonnan a város valamennyi fegyverkovácsát magával vitte, akik egy hónapon át éjjel-nappal egyebet sem tettek, mint fegyvereket kovácsoltak a csapatai számára. Az akkori időnek megfelelő, korszerű fegyverekkel felszerelt csapat újabb vállalkozásokba kezdett. A Káspi-tenger környékén pusztítva került szembe a perzsák komoly erőt képviselő hajóhadával.

A minden kézfelet felülmúló véres tengeri ütközésben Stenka Rasin az egész perzsa flottát megsemmisítette.

Megszállta Derbent perzsa várost és a gazdag hadizsákmányon felül mint személyes zsákmányt a perzsa hadak fővezérének gyönyörű szép leányát is magával vitte.

még mámorában is méltóságteljes tartással trónolt magas széknél, maga köré parancsolta főembereit. A szép perzsa hercegnő pompás szőnyegekben lábainál ült. A vezér mámorától csillogó szemével kegyetlen tekintete nem sok jót árult el. Egy intésére elnémult a zene és a jelenlévők fagyos, dermesztő csendben lesték uruk szavát, aki így szólt:

„Rakjátok rá arany billéseket.“

A hercegnő, aki fejedelmi ajándékot várt urától és parancsolójától, mosolygott, tizharmadik koromfekete szemével földöntúli boldogságban ragyogott. Stenka Rasin pedig borgőzös hangján tovább folytatta:

— „Volga anyácskánk, te tömérdek aranyat, ezüstöt és drágakövet ajándékoztál nekem. Sokkal tartozom neked. Az én ajándékom ez, a legértékesebb mindabból, amit bírok.“

És a tökéletesen részeg vezér intésére két hatalmas termetű martalóc ragadta meg a hercegnőt és bevette a Volga hullámaiba.

A szerencsétlen teremtést pillanatok alatt elnyelték a tajtékzó habok.

Ezt a szomorú történetet örökölt meg az azóta olyan páratlan hírességre szert tett, örökéletű Volga-dal.

Három hét múlva a flotta felszedte horgonyait és kivitorlázott a Volgára, ahol napokon át a hullámok játéka volt. A hajók fedélzetén 30.000 részeg rabló aludta mámoros álmát.

tét, amelyet a világ valóban még sohasem látott. Ma sem lehet tudni, bor vagy vér folyt-e több.

Az ünnepi lakomához ezután nem a hajókon, hanem a város utcáin terítették.

Mindenki hozzáülhetett a dusan megrakott asztalokhoz és annyit ehetett, ishatott, amennyi befért. Stenka Rasinak pedig, akit még mindig emésztett a féktelen harag, pokoli ötlete támadt. Fehér

menre ülve bejárta a város utcáit és személyesen szólította fel vendégeit:

„Barátaim! Mutassátok meg az ellenségleteket és én mindenkit megöleték, akitől szabadulni akartok!“

A részeg tömegnek ezt nem kellett kétszer mondania. Egymásután hozták elé a város minden részéből a szerencsétleneket. Stenka Rasin pedig csak egyféle ítéletet ismert. Kivételet nélkül mindenki felakasztatott.

A kegyetlen vezér, aki a vér szagától éppen úgy megrámmorosodott, mint a tüzes perzsa boroktól, nem nyugodott többé. Amerre járt, mindenütt halomra gyilkoltatta a „nép ellenségeit“, a gazdagokat és hivatalnokokat.

És a volgamenti véres mámor még hosszú hónapokig tartott.

A foglyokat izzó kemencékbe dobatta vagy elevenen megnyuzatta

A vérfürdőt még véresebb polgárháború követte. A nép két részszakadt. Egyik része Stenka Rasin mellé állott, másik része pedig a kormánytól kiküldött csapatokkal együtt ellene fordult.

Városok és falvak egész sora esett az áldatlan harcok áldozatán.

Stenka Rasin martalócai első kudarcukat Nizsnijnovgorod alatt szenvedték. A váratlan vereség a vezért éktelen haragra gerjesztette. Vad dühében pokoli bosszút eszelt ki. A Volga partján végig hatalmas kemencéket építtetett. Amikor a kemencék készen állottak, maga elé hozatta a harcok folyamán ejtett foglyokat és így szólt hozzájuk:

„Ezen a vidéken, mint ahogyan ti is jól tudjátok, kevés a fa, emberem pedig éjszaka kánkán fáznak. Veletek fogom kemencéimet befűtteni.“

Aztán intett és az előrohán hóhérok egy-kettőre megkötözték a már ájult foglyokat és kátránnyal leöntve egymásután dobálták be őket az izzó kemencébe. Az állandóan véres mámorban élő Stenka Rasinak még ez sem volt elég. Amikor már valamennyi kemence megtelt,

a megmaradt foglyokat elevenen megnyuzatta,

hogy bőrükből — mint mondotta — új kaftánt csináltasson magának.

Saját hive árulta el a rablóvezért, akit végül is Moszkvában kivégeztek

Ez az állandó vérengzés azonban még sem tarthatott örökké. Stenka Rasin órájának is el kellett következnie. Egy éjszaka, amikor az előző napi megerőltető menetelés után néhány emberével egyik hívének házában pihent, kizsákmányok törtek rá.

A fejére kilüszött hatalmas vérdíjtól megszedítve ugyanaz árulta el, akinek házában pihent.

Stenka Rasin néhány emberével keményen védte magát. A tulerő azonban hamarosan lefegyverezte és a Volga vidékének koronázatlan királyát erős fedezet mellett Moszkvába szállították. A moszkvai börtön kínzókamrájában tanakodnak a hóhérségek. Napokon keresztül kinnözzák már Stenka Rasin, a híres rablóvezér. Meg akarták tudni tőle, hogy kik voltak a hível, segítőitársai. Stenka Rasin azonban nem vall. Összeszorított ajakkal tűri a szenvedéseket, de nem szól egy szót sem.

Amikor a bírák látják, hogy minden hiába, Stenka Rasinból egyetlen nevet sem tudnak kikényszeríteni, beszüntetik a kínzásokat és elrendelik a rablóvezér azonnali kivégzését.

1671 június 6-án hajnalban a moszkvai börtön udvarán hajtják végre az ítéletet.

Amilyen hirtelen jött, éppen olyan hirtelen távozott ez a nem mindeanapi ember, miután négy éven át nem csinált egyebet, mint gyilkolt és rabolt. Halála után csapatai szétszéledtek és a volgamenti beláthatatlan rónákra ismét ráborult a csend és nyugalom. (n. f. f.)

MECANO BANAT

ING. M. A. VAIDA VEOVOD TULAJDONOS

Ford

Főképviselet Timisoara III., Str. Odobescu 18

Alkatrészek ■ Kellékek ■ Javítóműhely

Telefon 12 50

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brațianu-tér 3.
Telefon: 28—10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György
Eminescu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldi házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 30.—
lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre
900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyed-
évre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre
48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyár-
naknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres
előfizetési díj kétszerese.

B malária leküzdése

A kinin, a kininra kérgéből 120 év óta előállított
gyógyszer, tulajdonképpen hatásos ellenszere a külön-
böző tartós lazának, így a malária fontosabb fajtái-
nak is. Miután azonban a központi idegrendszerre kel-
lemetlen mellékhatásai vannak, azért a hamburgi tró-
pus-intézet éveken át végzett kísérleteket egy új ma-
lariellenes szerrel. Az intézetben különböző vidékekről
való 134 maláriabeteget tartottak kurán az új
„Plasmochin” nevű szerrel, még pedig naponta végre-
hajtott vérellenőrző vizsgálatok kontrolja mellett. Az új
szer előnye, hogy nem okoz olyan kellemetlen mel-
lékhatásokat (fülzúgás, szédülés, kininmámor), mint
a kinin, bár olyan betegnél az erősebb adagolás bizonyos
gyomorfájdalmakat okozott; azonban kívül előnye az is,
hogy sokkal kevesebb a visszaeső beteg, mint a kinin-
kurán után. Végül az is fontos előnye az új szernek,
hogy a trópusi maláriának veszedelmes félholdas jel-
lentkezését, amely nélkül az anofelesz-szúnyog nem
tudja a maláriát továbbterjeszteni, már 5—7 nap alatt
eltünteti s ezzel a bacillusgázok által okozható jár-
ványterjedés lehetőségét is lecsökkenti a kininnel
szemben, amelynek használata mellett még hat hét
multán is kimutathatók a vérben a félholdas gaméta-
formák.

**POLGÁROK, IGYÉKEZZETEK MEGTENNİ
KÖTELESSÉGEITEKET az ország iránt, mint aho-
gyan a katonák a harcmezőn megteszik: Jegyezzetek
visszaesetlesei fölött!**

— Svájcnem ad szavazati jogot a nőknek.
Svájcban mindeddig nem volt a nőknek cselekvő sze-
replük a politikában és nem rendelkeztek mindeddig
szavazati joggal sem. A nők azonban, ugyálszik,
újabbban nincsenek megelégedve ezzel az állapottal és
ezért mozgalmat indítottak Neuenburg kantonban,
hogy legalább kantonális viszonylatban szóhoz jussa-
nak, mint svazások. A kérdés fölött most a lakosság
szavazással döntött. A szavazás eredménye azonban
lesújtó volt a nőkre nézve, mert a kérelmet óriási
többséggel elutasították. A nőknek tehát ezúttal sem
lesz közük a politikához, mert a svájciak még most is
azon a nézeten vannak: Asszony maradjon a főzőka-
nálánál.

— A „Sfarma Piatra” című napilap megintették.
Bucureștiből jelentik: A központi sajtóellenőrző szol-
gálat közli, hogy a cenzurarendelések elleni kihá-
gások miatt a „Sfarma Piatra” című napilap nyilván-
os megintésben részesült.

— Szerbiában önvédelmi alakulatokat létesítenek.
Belgrádból jelentik: A megismétlődő kommunista
rendzavarások letörésével kapcsolatban a nagyobb
városok lakossága önvédelmi alakulatokat szerve-
zett. Az első ilyen alakulat Nisben már megkezdte
működését.

— Gépköcsi tilalom Franciaországban. Igen szigo-
ru takarékosságú rendeletet hoztak Franciaor-
szágban a gépköcsi-forgalomra vonatkozólag. Ezen
rendelet szerint mindazok a járművek, amelyeket ben-
zinnel táplálnak, csak ötszáz kilométernyi utat tehet-
nek meg havonta. Vonatkozik ez az intézkedés azon
gépjárművekre is, amelyeket gázzal vagy villanyerő-
vel hajtanak.

Magyarországon kivonják a forgalomból az
ezüstpénzeket, November 30-án Magyarországon ér-
vényüket veszítik az ezüstpénzek. (Tp)

— Mediáson szétvált tolvajok. Mediásról je-
lentik: A rendőrség elfogta Ardeleanu Ion ploesții
zsébtolvaját, akit néhány nappal ezelőtt, amikor a me-
diási állomáson letartóztatták és Sighisocara ar-
akták kísérni, megszökött.

— Hajnali kaland az utcán. Ferdinand község-
ben Gasser Francisc felesége társaságában hajnalban
egy mulatságról hazafelé igyekezett, amikor az utcán
két ismeretlen egvén mind a két oldalról befűjük kötött,
majd megrohanták a férfit. Az asszony ijedten el-
ájult és hogy a dulakodásna a nő lett tragikus vége.
az arajjáról közlésének köszönhető. A két ulon-
állót Papic Iure és Decolt Francisc sajtóban el-
fogták.

— Bűnbánati istentiszteletek a timisoarai refor-
mátus egyházban. Advent első vasárnapján, november
30-án urvacsoraosztás lesz a református egyházban.
Az azt megelőző bűnbánati héten minden este sorozat
istentiszteletet lesz bibliamagyarázattal egy a
templomban, mint a gyárvárosi imateremben. Az esti
istentiszteletek a templomban hat órakor, az imate-
remben hét urakor kezdődnek. A templomi bibliama-
gyarázatok tárgya: A bűnös ember. A sorrend a kö-
vetkező: Hétfőn: A bűnös ember kesergése. Jer. siral-
mai: 1. r. 1—5. v. Az ígét Buthi Sándor segédlelkész
hirdeti. Kedden: A bűnös ember vigasztalása. Jer. siral-
mai: 3. r. 31—33. v. Az ígét Debreczeni István ve-
zetőlelkész hirdeti. Szerda: A bűnös ember könyör-
gése. Jer. siralmi: 5. r. 21. v. Az ígét Buthi Sándor
hirdeti. Csütörtökön: A bűnös ember beismerése. Ezs-
drás: 9. r. 13. v. Igét hirdeti: Debreczeni István vezető-
lelkész. Pénteken: A bűnös ember bünbánata. Ezs-
drás: 10. r. 2. v. Az ígét Buthi Sándor hirdeti. Szomban:
A bűnös ember megfedése. Nehémiás: 5. r. 9. v.
Zsid. 12. r. 5. v. Az ígét Debreczeni István vezetőlelkész
hirdeti.

— Horthy Miklós magyar kormányzó egészségi
helyezete kielégítő. Budapestről jelenti a Rador: Pént-
ken este Horthy Miklós magyar kormányzó egész-
ségi helyzetéről az alábbi jelentést adták ki: a beteg
állapota kielégítő. Reggel 37.9 fok volt a hőmérséklet,
este pedig 38.6 fok mutatkozott.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, ope-
hajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székreked-
és, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorron-
lás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál tel-
jes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Min-
den városi és vidéki gyógyszerárban és dro-
gériában kapható.

— Háromszáznegyven millió ember él In-
diában. Kantonból jelenti az NTI: Delhiből érkezett
hírek szerint India lakosainak száma a legutóbbi
1931. évi népszámlálás óta tizenöt százalékkal három-
száznegyvenmilliónyolcszáz ezer főre emelke-
dett.

— Felhívás a cukorrépatermelőkhöz. A Frei-
dorfi Cukorgyár Rt., Freidorf köztudomássá teszi,
hogy az előjegyzési íveket szétküldi a községi megbí-
zottjainak azon célból, hogy az 1942—43. termelési
évre az előjegyzések cukorrépatermelésre megtörtén-
jenek. Ezen előjegyzés november végén lejár, mire
az újonnan jelentkezettek ívét leadják a Mező-
gazdasági Felügyelőségnek, hogy a felmentéshez
szükséges iratokat kellő időre megszerezze.

— Öngyilkos nagybirtokos. Rannicul Sarából
jelentik: Cristodorescu Gheorghe rannicul-sarati
nagybirtokos eddig ismeretlen okból halántékon lőtte
magát. Állapota rendkívül súlyos és kevés remény
van arra, hogy felépüljön.

**Hinni kell a szerencsében,
S a Goldschmidt Bank sorsjegyében!
Első osztály húzása november 29-én**

— Halálraítelt spanyolországi élelmiszerüzorá-
sok. Alicante, az egykori valenciai királyság legszebb
városa, ahol a nagyszerű spanyol édes bor terem, a
vérvörös rio tinto. Az ősi kikötővárosban azonban
most kevésbé a bortermeles virágzik, mint az élelmi-
szer rejtgetés és az élelmiszerüzorá. Ott halmozak
össze orvul és onnan vizsik el az éjszaka leple alatt
a modern kalózok az eldugott esleget bárkában. Most
azonban a hatóságok ott nagytakarítást vittek vég-
hez. Felfedezték az élelmiszer rejtkehelyeit és el-
foglák a bűnösöket. Két embert, akik még a szociális
segély list- és tejkészletéből is sikszáztottak, halálra
ítélték és kivégeztek, a hajdan oly békés és álmagat
Alicanteban. Szükség is volt erre a szigorú példaadás-
ra, mert ebben az esztendőben élelmiszerhalmozásért
és rejtgetésért már százhuszezer feljelentést tárgyal-
tak az ottani bíróságok.

— Az influenzabacillus felfedezése. Egy amerikai
orvostársaság előtt hirt adtak az influenzabacillus ál-
lítólagos felfedezéséről. Állítólag sikerült volna az in-
fluenza kórokozóját egerekre átvinni. A megfertőzött
állatok jórészt elpusztultak. Lehetővé vált azonban
az egereket egy gyógyult influenzás vérből nyert
szérummal megvédeni az influenza ellen. Mindeneset-
re fentartással kell ennek a felfedezésnek híret fo-
gadni, hiszen annyiszor fedeznek fel új baktériumok-
kat, melyek „kacsáknak” bizonyulnak.

**Olesó csillárok
ELECTRICA cégnél, Arad**
Strada Eminescu t. Tel. 17-11

Szörmek, bundák,

szőrmeműk készítését a
legújabb modellek szerint olesón

JUGA szücs készítő, Arad,
Str. Metianu 11.
Bőr kabátok testését garancia mellett vállalom

— Erzsébetnapi templomi ünnepség a Timisoara-
erzsébetvárosi plébániatemplomban. Vasárnap, no-
vember 23-án délután hat órai kezdettel a Timi-
soara-erzsébetvárosi plébániatemplomban a város-
részt védőszentjének névünnepe alkalmából templomi
ünnepélyt rendeznek. A szentbeszédet Fodor József
dr. mondja. Ezt követően alkalmi férfikar énekel,
majd a józsefvárosi és gyárvárosi leányifjúság, va-
lamint az erzsébetvárosi ifjúság ad elő ének-
számokat.

— Érettségi vizsga — írásbeli nélkül. Németor-
szágban a birodalmi népnevelésügyi miniszter úgy
rendelkezett, hogy az 1942-ben tartandó érettségi
vizsgálatokon a háborús viszonyokra való tekintettel,
elmarad az írásbeli vizsga. Ezen írásbeli vizsga pótlá-
sáként a bizottság a deákok évközben végzett írás-
beli munkálataiba fog betekinteni.

— Gyermekcipő csereakció. Brasovi tudósítónk
jelenti: Igen életrevaló ötletet valósított meg a szász
nőgyűlet. Abból a gondolatból kiindulva, hogy minden
gyermekes családnál gyakori eset, amikor a kinőtt
gyermekcipőt félreteszik, elkallódni hagyják, vagy
elajándékozzák csak azért, mert a felnövő gyermek ki-
nőtt belőle, az így félretett és forgalmon kívül helye-
lyezett lábbelit igyekszik megfelelő rendeltetési he-
lyére juttatni. Ezért a most megvitt cserélő helyre
összegyűjtik a mindenféle hányódó cipőcséket s azo-
kat nagyon minimális díj mellett nagyobbra cserélik
az érte jelentkezőknek. Ez az ötlet sok kicsi gyermek-
nek juttat majd karácsonyra cipőcséket. A csere díja
olyan kevés, hogy alig számít, mert egy gyermekcipőt
30 lei kezelési költség megtérítésével cserélnék be.

— Zenegyűlölő virágok. Frédéric Rouhier francia
botanikus érdekes kísérleteket végzett tekintetben
hogy az egyes virágok hogyan reagálnak a különböző
zenei hangokra. Tapasztalatai szerint ugyanis a növé-
nyekre általában erős befolyást gyakorol a zene.
Többek között a báltermekben is végezte kísérleteit s
arra az eredményre jutott, hogy különösen az ibolya
és a ciklámen az, amely annyira érzékeny a hanghul-
lanokkal szemben, hogy erősebb zenei kitérések nyomán
rögtön összezugorodnak. Rouhier megfigyelé-
seivel szemben persze kritikai hangok is emelkedtek,
amelyek azt állítják, hogy a báltermek túlfűtött, por-
os légköre egyáltalán nem alkalmas a virágok zenei
érzékenységének megvizsgálására, mert hiszen itt
egészen más hatások is hozzájárulnak a növények
érzékenységének kiváltásához.

— Szabotázs miatt letartóztatott piaci árusnő.
Constantából jelentik: Dalgean Sica constantai he-
lyettes polgármester szabotázs miatt jegyzőkönyvet
vett fel Vultureanu Florica piaci árusnő ellen, aki a
160 leire maximált csirke párját 480 leire akarta
eladni.

— Hare a járványos öngyilkosság ellen. Japan-
ban néhány év óta divat a „sindzso”, vagyis két sze-
relmesnek közös öngyilkossága. És pedig előszeretett-
tel választották ki erre a célra a Mihara tűzhányó
gomolygó kráterét, ughogy a miniszterium végül is
kénytelen volt minden, a kráterhez vezető ut elejére
rendőrszemet állítani, hogy megakadályozza a pá-
rok feljutását. Ezt az öngyilkosjárványt használta fel
egy japán orvos, dr. Rionoszuke Kobajasi egy öngyl-
kosságellenes klinika felállítására. A szükséges anya-
gi eszközöket egy japán multimilliomos becsátotta
rendelkezésre, ughogy dr. Kobajasi egyáltalán nem
fogad el tiszteletdíjat a „pácienstől”. Klinikájára pár
hónap alatt 119 egvény került, kisebb számban önként,
nagyobb számban azonban a rendőrség közbenjötté-
vel. Az esetek legnagyobb részében az öngyilkosság a
tulfokozott képzelőerő munkájának eredménye.

— Öngyilkos tisztviselőnő. Giurgiuból jelentik:
Damascan Claudia I. C. G.-tisztviselőnő öngyilkossá-
got követett el. A hatósági vizsgálat megállapította,
hogy a tisztviselőnő több veronál-pasztyillát vett be.

— Amikor a fű növést látni lehet. A bambusz-
nád a maga harminchárom fő- és ötszáz alfajával
egyetemben, a fűfélék közé tartozik. Ez a fű olyan ha-
talmasan nő, hogy nem ritka közte a harminc méter
magas példány. Ilyenkor persze inkább fához hason-
lít, ellenben fűféle eredetűre valla roppant hirtelen
növe. A „bambusa tulda” harminc nap alatt 22 mé-
ter magasra nő, ami annyit jelent, hogy egy nap alatt
több mint 70 centimétert nő. Ha még meggondoljuk,
hogy a növényi periódus kezdetén és végén erősen le-
csökken a bambusz növe, akkor megértjük, ha szak-
emberek azt állítják, hogy néhány napon keresztül ez
a fűféle napi egy métert is megnő. Tény az, hogy
Molisch, a híres bécsi botanikus percenként 0.6 milli-
méteres növést állapított meg a keletázsiai bam-
busznál, ami napi 86 centiméternek felel meg.

— A HARCTÉREN HŐSIESEN KÜZDŐ KATONÁK ELVÁRJÁK az itthon maradtaktól, hogy mindent megtegyenek a hadsereg felfegyverzésére és a bolsevista uralom alól felszabadult tartományok újjépítésére.

— Ion Zelea Codreanu professzor meghalt. Bucurestiből jelenti a Rador: Tegnap éjjel fél háromkor a Gerofa-szanzatóriumban elhunyt Ion Zelea Codreanu professzor, akit ezélt két héttel vettek szanzatóriumi kezelés alá és vakbéloperációt hajtottak végre rajta. Az utóbbi időben azonban a beteg állapota rosszabbodott, hashártyagyulladás lépett fel, aminek folytán tegnap éjjel bekövetkezett a vég. Zelea Codreanu asszony és Catalina Codreanu megérkezett az elhunyt ravatalához.

— Nemzeti munkatestület Japánban, Tokióból jelenti a Német Távirati Iroda: A titkos államtanács rendeletet adott ki, amelynek értelmében „nemzeti munkatestületeket” állítanak fel. A szervezetbe minden tizenéves és negyven év közötti férfi, valamint minden tizenéves és huszonöt év közötti nem férjhez aszony köteles belépni. A „nemzeti munkatestületek” tagjai a nemzetvédelmi iparban fejtenek ki munkát. A rendelet lehetővé teszi, hogy minden foglalkozás nélküli személyt munkaszolgálatra kötelezzenek. Az intézkedés december elsején lép életbe.

— Udet vezérezredes temetése. Berlinből jelentik, hogy a német légierő és az egész német nép tegnap délelőtti elbueszított Udet vezérezredesétől, a kiváló német pilótától. Hitler vezér a temetésen személyesen részt vett Udet vezérezredes érdemeit Göring birodalmi marsall méltatva.

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrém, esteli és nappali használatra. Egy téglai ára 60 lei, GENIUS-puder egy doboz ára 60 lei, GENIUS-szappan 60 lei. FÖLDES-GYÓGYSZERTÁR, ARAD.

— Braşovi rendőrségi hírek. Az utóbbi időben elszaporodott Braşovban a lopások és betörések száma. Az elmúlt héten a következő eseteket jelentették: Florescu Nicolae rendőr elfogta Oláh Gyula. Canal-utca 10. szám alatti lakost, aki Csibi Ferenc Plevna-utca 6. szám alatti lakostól ellopott egy autógumit és egy biklikereket. Eljárás indult ellene. — A rendőrségnek sikerült elfogni Kaul Heinrich Nisipului-utca 11. szám alatti lakó zsebtolvajt, amikor az Klammer Heinrich-től kabátja zsebéből kilopott egy pénztárcát, pénzzel és iratokkal együtt. Atadták az ügyészségnek. — Chiriac Stefan zernesti illetőségű egyént elfogták, amikor több bőröndöt akart lopni. — Több személyből álló betörőtársaság kifosztotta Tuches község templomát, ahonnan kegyesszereket és más értéktárgyakat loptak. A rendőrség őrizetbe vette Struten Alexandru, Struten Vasile és Radu Constantint, akik beismerő vallomást tettek részben a bűn elkövetésében, részben bünszesség miatt. Két társuk után további nyomoz a rendőrség. — Pop Alexandru braşovi kereskedő ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést, akik betörték üzletébe és 12.000 lei értékű árut elvittek. — Graf Anna lakásán tűz pusztított. Nagyobb készlet széna és tűzifa égett el. A rendőrség vizsgálatot indított, mert gyanu merült fel, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

A Magyar Népközösség aradi tagozatának téli segélyakciója

Az első hó már leesett, hideg szelek fujdogálnak s ha a természet még nem is öltözött fehérbe, mert a korai hó hamar eltűnt, annál inkább fehérbe kell öltöznie a lelkeknek, hogy a tisztult emberiség, őszinte jószándék nemes megmozdulásával segítségére siessünk azoknak, akik a közösség téli segélyére rászorulnak. A Romániai Magyar Népközösség aradi tagozata az elmúlt esztendőben megható példáját nyújtotta a testvéri segélynyújtásnak és jótékonyának s a most beköszöntött télen a maga részéről szintén igyekszik mindent megtenni a szegények gyámoltására. Tavaly az aradi tagozat nem kevesebb, mint tizennyegyzet igyenebédet osztott ki a város szegényei között, százezer olyan családot részesített segélyben, ahol a családfejt a kötelességteljesítés elszólította hazulról, ezenkívül negyszázötvennyolc aradvárosi és ötvenkét vidéki szegény magyar ember kapott a népközösségtől pénzt, vagy természetbeni segélyt. Száz esetben tűzfűt és ruhaneműket, százezer esetben élelmiszert és százezer alkalommal gyermekruhaneműket osztott ki a népközösség az arra rászorulóknak között. Több családot és magánost ingyenes orvosi és gyógyszersegélyben részesített és a segítés egyéb módozataiban is példamutató emberbaráti tevékenységet fejtett ki.

Az aradi népközösségi tagozat Iosif Vulcan-utca 12. szám alatti irodahelyiségét felkereső segélykérők ügyét az illetékes kerület vezetősége minden esetben feltülvizsgálja s ahol a támogatásért való folyamodás indokolt, az emberbaráti gondoskodás mindent megtesz a segélykérők felkarolására. Az idei télen fokozott mértékben sorompóba kell állania a jó szíveknek, hogy a nélkülözők sorsán enyhítsenek. Köztudomású, hogy vannak ucsveszettek „szemérmes szegények”, akik háttortalanok és szemérmességből, vagy más okból kifolyólag nem mennek támogatást kérni, a népközösségi tagozat azonban ezekről is tudomást sze-

rez és segítségükre siet. A segélynyújtásban elsősorban természetesen a többgyermekes családokra kell tekintettel lenni, de ezek mellett mindenki bizalommal várhatja a népközösség támogatását, ha helyze a népközösségi támogatást szükségessé teszi. Gond és felelősség szegénysorsu testvéreink felkarolására. A gond és felelősség mindannyiunké, de elsősorban azoké, akiknek anyagi viszonyai a másokról való gondoskodást becsületbeli kötelességgé teszik: szükség van tehát a népközösség tehetősebb tagjainak jólétségére és áldozatkészségére. Sokan minden felszólítás vagy figyelmeztetés nélkül felkeresték már adományukkal a népközösségi tagozat irodáját és kisebb, vagy nagyobb pénzdómmánnyal, természetbeni segéllyel járultak hozzá a hamarosan meginduló téli segélyezés nemes munkájához. Ez a példa remélhetőleg serkentőleg fog hatni azokra, akiknek anyagi helyzete szintén lehetővé teszi a népközösségi segélyakció támogatását.

A népközösségi tagozat külön gondosságának tárgyát képezi a szegénysorsu iskolásgyermekek segélyezése. Bármily állapotban levő ruhaneműt, lábbelit elfogad a népközösség, mert a ruhadarabok átszabására, átalakítására, megvarrására, a cipők megjavítására, stb. módot talál most is, mint a multban. Hány szegény gyermeknek szőkött könny a szemébe amikor keresetlen szavakkal hálálkodott, vagy nem egyszer elfogadta, csak a szemével beszélve vette át az-egykor viselt ruhadarabokból gondos kezek által szinte újjávarázsolt kabátkákat, nadrágokat, ingeket vagy sapkákat. Ugyanakkor a népközösségi tagozat a rendelkezésére álló adományokból máris közel kétszáz vadonatúj bőrfelsőrésszel és fatalppal ellátott cipőt — főleg gyermeklábbelit — készített.

A téli segélyakció javára felajánlott adományokat a népközösségi tagozat irodája veszi át és nyugtázza.

— Vasúti nyugberek fizetése Aradon. A CFR-pénztárnál folyósított nyugdíjak kifizetése Aradon vasárnap, november 23-án megkezdődik. Első napon a volt CFR-alkalmazottak, míg hétfőn, november 24-én a volt ACS-EV-alkalmazottak jelentkezzenek.

— Orvosi hír. Dr. Váradi Károly rendelőjét Arad, Str. V. Goldis 7. szám alatt megnyitotta. Rendel 9—11 és 3—6-ig. Telefon: 25-64. Medic evren.

— A német-angol fogolycsere ügyében nem történt változás. Berlinből jelenti a Rador: A német birodalmi külügyminisztérium a hozzáintézett kérdésekre válaszolva közölte, hogy a német és angol sulyos sebesültek kicserélésének ügyében nem történt változás.

Szappanrejtegetés miatt huszonötévi fegyházra ítélték

Az aradi törvényszék mellett működő szabotázs elleni különleges bíróság legutóbb huszonöt évi fegyházra ítélte Klein Vilmos, aradi Tribunal Axente-utcai lakost, Kleinnál a házkutatás során több mint száz kilogram szappant találtak eldugva. A szappant ő maga állította elő, anélkül, hogy engedélye lett volna.

CORSO (ARAD)
Tel. 23-54

Előadások 3. 5. 7.30 és 9.30-kor
Vasárnap délelőtt matiné

Ma!

Az országos PATRONAJ egyesület védnöksége alatt és annak javára.

A maroknyi hősi Finn nemzet élethalál harca a vörös borzalommal.

Eredeti felvételek a Finn harctérről, Finn nyelven a Finnek legnagyobb hőseivel és színészeivel:

...ÉS RENG A FÜLD...

Lezajlott O. N. T. és UFA-filmok a legaktuálisabb háborus hírekkel

Bucurestii műszaki vállalat
gőzkazánokhoz szükséges

lakarékossági készülékek, fecskendők

eladásához ügyünköt keres

Braşov, Timisoara, Cernauti és Galati-Braila részére. Ajánlatokat „PUBLICOM” S. A. R. továbbít Bucuresti, Pasajul Comedia 6. „S. 134” jelige alatt.

— A német légierő ragyogó teljesítményével utánpótlási szállítások lebonyolításában. Berlinből jelenti a Rador: Illetékes katonai hatóságok meglepetést keltő és hitelt érdemlő számadatok közölték, melyek mindennél ékeesebben bizonyítják, mily óriási szerepet tölt be a német légierő a keleti fronton harcoló csapatok élelmezése és hadianyagellátása érdekében. A keleti hadjárat kezdetétől október 31-ig a légierő harmincezer illy repülést végzett s a szállítások folyamán huszonegy millió kilométernyi utat tett meg, ami a föld egyenlítő kerülete százötvenszeresének felel meg. Légiúton harmincyolcmillió tonna élelmiszert és hadianyagot szállítottak, százharmancegy napi repülőutnak megfelelő idő alatt.

Ügyeletes gyógyszerárak

Vasárnap, november 23-án Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Földes (Eminescu-utca) Rozsnyai (Avram Iancu-tér) és Kárpáti (a vijlamos állomással szemben).

Hétfőn, november 24-én Aradon a következők az ügyeletes gyógyszerárak: Danciu (a nagykórházzal szemben), Vojtek (Regina Maria-ut és Moise Nicoara-utca sarok), Berger (Saguna-ut és General Coanda-utca sarok) és Bernáth (a vasúti állomással szemben).

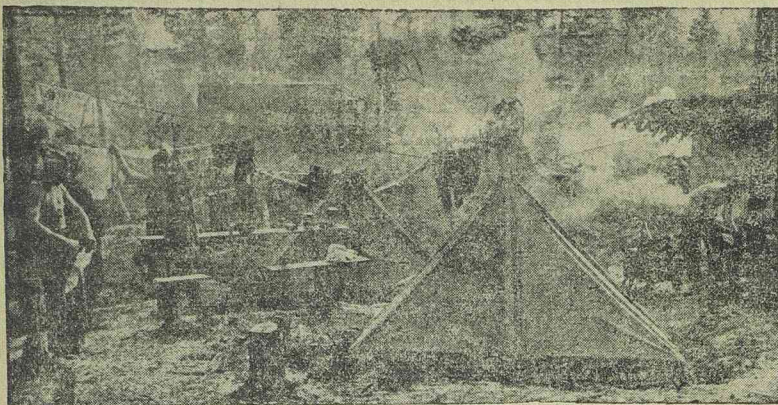
Mozi

Vasárnap és hétfőn a mozik műsora Aradon a következő: Forum: Loptam egy milliót (amerikai film). Corso: Es reng a föld...

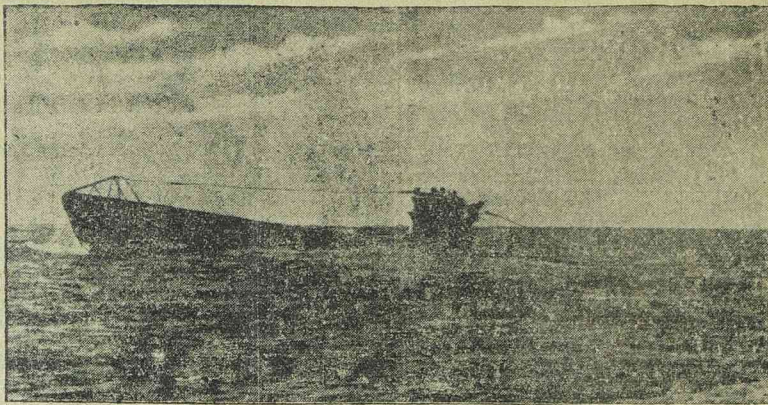
Szakszerű javítások
Villanyszerelések
Motorszerelések

I. STARCIEVICI

ELECTROTECHNIKUS és VILLANYSZERELŐ
Arad, Strada Eminescu 8. Telefon 17-11

Német tengeralattjáró az Atlanti-óceánon ellenséges hajót keres

Tábori élet a finn északi fronton

= KÖZGAZDASÁG =

A munkaügyi minisztérium rendelkezésére bocsátott kisajátított zsidó ingatlanok

A hivatalos lap november 19-i számában minisztertanácsi jegyzőkönyv jelent meg, amely a munka- és közegészségügyi minisztérium november 14-én kelt 64.346 számú véleményezése alapján jóváhagyta az alábbi ingatlanoknak a munka- és közegészségügyi minisztériumon keresztül az állam részére történő rekvirálását. Az ingatlanokban állami tanoncotthonokat rendeznek be. A kérdéses ingatlanok Erdélyben és Bánságban a következők:

Az aradi zsidó hitközség Consistoriului-utca 18. szám alatti háza, Lakatos József Beius, Horia-utca 13. szám alatti ingatlana, Naftali Vilmos Blaj, Regina Maria-utca 22. szám alatti ingatlana, a brasovi zsidó hitközség Muresenlor-utca 35-37. szám alatti ingatlana, Zipser Adolf Caransebes, Doinei-utca 18. szám alatti ingatlana, Nussbaum N. Deva, Regina Maria-utca 14. szám alatti ingatlana, a fagarasi zsidó nőcevyet Unirii-tér 9. szám alatti ingatlana, Frenkel Nándor Lugoj, Bisericii-utca 11. szám alatti ingatlana, Pényes Henriette Lugoj, Bisericii-utca 9. szám alatti ingatlana, a mediasi zsidó hitközség Garii-utcai

ingatlana, Farkas Jakab Orastie, Mihai Viteazui-utca 14. szám alatti ingatlana, a petrosanii zsidó hitközség Regele Mihai I.-utca 37. szám alatti ingatlana, a petrosanii zsidó hitközségnek a jelenlegi tanoncotthon melletti Regele Ferdinand-utca 5. szám alatti másik ingatlana, Leibovics Mór Resita, Libertatii-utca 6. szám alatti ingatlana, Révész N. dr. Sibiu, Avram Iancu-utca 20. szám alatti ingatlana, Friedmann Hermar Sibiu, Tribunei-utca 6. szám alatti ingatlana, Larcas Ella Tarnaveni, Andrei Muresanu-utca 1. szám alatti ingatlana és Lengyel Sámuel Turda, Ion Ratiu-utca 23. szám alatti ingatlana.

A fagarasi társadalombiztosító pénztár részére Neumann Endre Regala-utca 15. szám alatti ingatlanát rekvirálták el.

A rekvirálásokat a hivatalos lap 1940 február 27-i 48. számában megjelent rekvirálási törvény tizedik és tizenötödik szakasza alapján rendelték el. A rekvirálási bizottság által megállapított bérösszeget további intézkedésig a munkaadaról fizetik a nemzeti románosítási központnak.

Busila közlekedésügyi miniszter helyettese, Busila mérnök közlekedésügyi és közmunkaügyi miniszter külföldi tartózkodása idejére tárcájának vezetését Popescu Dumitru tábornok helyettes miniszter látja el.

Megjelent az új közellátási államtitkárság kinevezése. Megirtuk, hogy Antonescu Ion tábornagy-államvezető utasítására a hadsereg és polgári lakosság élelmezésének ügyét összevonták. Constantin Constantin tábornokot most a nemzetvédelmi minisztérium mellett működő katonai és polgári ellátási államtitkárság vezetőjévé kinevezték.

Orezeanu CFR vezérigazgató helyettese. Ismeretes, hogy Orezeanu ezredes vasúti vezérigazgató Németországba utazott. Távolléte alatt ügykörét Paunescu Constantin helyettes vezérigazgató látja el.

Üresedésben levő állatorvosi állások. A földművelésügyi minisztérium állattenyésztési ügyosztálya közli, hogy Erdélyben és Bánságban a következő állatorvosi állások vannak üresedésben: A bihormegyei főállatorvosi tisztség, a sibiui állatorvosi kísérleti intézetben egy állatorvosi hely, a timisorontalmegyei Comlosul Mare községben és az ugyancsak Timisorontalmegyeiben levő Satchinez községben egy-egy állatorvosi állás.

A bolgár kereskedelmi miniszter Berlinben. Zagoroff tanár, bolgár kereskedelmi és iparügyi miniszter, szombaton délelőtt a német fővárosba érkezett. A bolgár miniszter Funck német birodalmi gazdasági miniszter meghívására érkezett Berlinbe, ahol részt vesz a német-bolgár kereskedelmi kamara hétfői megnyitására.

Mezőgazdasági biztosítási törvény készül. A földművelésügyi minisztériumban most tanulmányozzák a mezőgazdasági biztosításra vonatkozó törvényjavaslatot. A törvény nemcsak a mezőgazdaságban használt állatok elhullása esetére szóló biztosítást, hanem a jég- és tűzkár elleni biztosítást is magában foglalja. Egyelőre még nem döntöttek arról, hogy a biztosítás kötelező jellegű, vagy pedig csak feltételes legyen.

Szabad az élelmiszerbevétel Bucurestibe. A nemzetgazdasági minisztérium újolag közli, hogy Bucurestibe szabad az élelmiszerbevétel.

Élelmezési korlátozások Svédországban. Stockholm és az ország többi városaiban több élelmezési korlátozást léptettek életbe. Így a tejporlökök bevezetése a tejfogyasztást az eddiginek harmadára csökkentették. A húsfogyasztást is lezárták, míg a vendéglőkben továbbra is csak jegy ellenében szolgálnak fel.

Hivatalos devizárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60-195. svájci frank 43.76-45.49. Kliring devizák: Drachma 1.21-1.22, dinár 2.898-3.05, német márka 59-60, szlovák korona (88 százalékos felárral): 4.68-4.77, pengő 26.50-27, dán korona 30-30, finn márka 2.50-2.50, török font 92-92, francia frank (88 százalékos felárral) 3.12-3.24, olasz lira 9.50-9.50, leva 1.60-1.68, font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.77-786.60, egyiptomi font 776.15-806.74, palesztinai font 759.62-789.55.

„OGLINDA”

üveg feldolgozó üzem

Tükrök, csiszolt és matt
míntásüvegek I-a kivételben

Arad, Strada Episcopiei 48 sz.

(volt Consistoriulul 42)

Telefon 14-17

Rádió

VASARNAP, NOVEMBER 23

Bucuresti. 7.55 Hírek, hanglemezek. 9.30 Istenisztelet. 11.15 A rádiózenekar hangversenye. A szünetben 12-kor hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 15.40 A falu órája. 16.40 Műsör a munkások számára. 17.40 Előadás. 18.50 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.30 Hanglemezek. 21 Operettársulatok. 22 Hírek. 22.20 Könnyű és tánczene. 23 Hanglemezek.

Rádió Moldova. 9.30 Istenisztelet. 13 Hanglemezek. 13.20 Hírek. 13.30 Zene. 14 Hírek. 14.20 A zene folytatása. 18.30 Hanglemezek. 19.15 Keringők. 19.40 Spanyol zene. 20 Amerikai zene. 20.30 Hírek. 20.40 Ének. 21 Hanglemezek. 22 Hírek.

Rövidhullámú román adó. 21.35 Olasz nyelvű hírek. 22 Német nyelvű adás, hanglemezek. 22.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 22.40 Francia nyelvű adás. 22.50 Angol nyelvű adás. 23 Hanglemezek.

Budapest I. 8.00 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10.00 Református istentisztelet. 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd. 12.15 Ifjúsági félóra. 19.25 A Beszkárt zenekar hangversenye. 13.00 Rádiókrónika. 14.45 Hírek. 14.00 Hanglemezek. 15.00 Mezőgazdasági előadás. 15.45 Szórakoztató lemezek. 16.45 Előadás. 17.00 Hírek. 17.20 Magyar dalok. 18.20 Sportközvetítés. 18.45 Hangverseny. 19.00 Hírek. 19.20 Tánczene. 20.00 Sporteredmények. 20.15 Operettársulatok. 21.40 Hírek. 22.10 Hangverseny. 23.00 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24.00 Hírek.

HÉTFŐ, NOVEMBER 24

Bucuresti. 6.55 Hírek, hanglemezek. 12 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Tarka zene. 14.30 Sebesültek órája. 18 Hírek. 18.20 Zenekari hangverseny. 18.45 Ének. 19.15 Zongorahangverseny. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.15 Karének. 20.40 Előadás. 21 Horvát est. 22 Hírek. 22.20 Keringők. 23 Részletek az Ernani operából. 23.45 Hanglemezek.

Rádió Moldova. 13.20 Hírek. 13.30 Román zene. 14 Hírek. 14.20 Hanglemezek. 18.35 Hanglemezek. 19 Előadás. 19.15 Chopin-művek. 19.40 Hanglemezek. 20 Francia zene. 20.30 Hírek. 20.40 Hangverseny. 21.10 Operettzene. 22 Hírek. 22.20 Jazz-zene.

Rövidhullámú román adó. 21.35 Olasz nyelvű hírek. 21.45 Hanglemezek. 22 Német nyelvű adás, hanglemezek. 22.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 22.40 Francia nyelvű adás. 22.50 Angol nyelvű adás. 23 Operettársulatok. 23.45 Hanglemezek.

Budapest I. 6.40 Ébresztő, torna. 7.00 Hírek, utána hanglemezek. 10.00 Hírek. 10.20 és 10.45 Előadások. 12.10 Szalonőcs. 13.30 Tánczene. 14.30 Hírek. 15.20 Hanglemezek. 16.15 Diákfélóra. 16.45 Hírek. 17.15 Helyszíni közvetítés. 17.40 Hangképek. 18.35 Előadás. 19.00 Hírek. 19.20 Zongorahangverseny. 19.40 A bécsi filharmonikusok hangversenye. 20.35 Előadás. 21.40 Hírek. 22.10 Cigányzene. 23.00 Idegen nyelvű hírek. 23.30 Tánclemezek. 24.00 Hírek.

LATOGASSA A

PHOEBUS S. A.

NAGYBAN

cég üzleteit. Dus választék villamosági cikkekben, villamos háztartási készülékekben, rádióknakban, izzótámpákban, esikérekben.

TELEFON 13-32

TELEFON 33-29

székhely: IV. Sz. Br. I. em. 20

1941. november 24. Hétfő

SPORTESSEMÉNYEK

Amikor az elnök kezességet vállal és más apróságok a zürichi magyar-svájci válogatott labdarugó mérkőzésről

Európaszerte nagy figyelmet szenteltek labdarugó körökben a Zürichben lejátszott Magyarország-Svájc válogatott mérkőzésnek, amely az általános várakozás ellenére is a magyarok győzelmével végződött.

A magyar csapat sikere egyben az MLSz országos elnökének, Gidófalvy Pál dr-nak a személyes sikere is. A mérkőzés előtt ugyanis a magyar Országos Sport Központ (OSK) átiratot intézett az MLSz-hez, melyben a rendszerváltással megrontott válogatott csapat lelki egységének helyreállítását ajánlotta és felszólította az MLSz elnökségét, hogy

Zürichbe csak olyan csapatot küldjenek ki, melynek a játékosai és vezetői a rendszer kérdésében egységes felfogást vallanak.

Ennek értelmében kivonták a válogatott keretből Sárosi III-at és Bíró Sanyit, akik tudvaleg meggyőződéses ellenzői a jelenleg hivatalosnak kimondott WM-rendszernek. A csapat vezetőinél már nehezebb volt a helyzet, mert Ginzeryn kívül az MLSz-ben nem található olyan vezető és kísérő, aki a kijelölt rendszert teljes meggyőződéssel képviselné. Ezért Gidófalvy Pál dr. — az eddigiektől eltérően — személyesen vezette a csapatot Zürichbe és az OSK-val szemben személyes kezességet vállalt, hogy

a magyar csapat teljes odaadással, kifogástalan szellemi egységben harcol majd.

Hogy mit jelentett a játékosok számára a magyar labdarugást új, szélesebb alapokra fektető, elnökük személyes biztatása, azt a nem várt 2:1-es győzelem bizonyítja a legjobban.

A svájci válogatott csapat csatársora és fedezet-

sora négy-négy Grasshoppers és Servette játékosból állt, míg a közvetlen védelemben szereplő három játékos további három egyesületből került ki. A csapat: Ballabio (Grenchen) — Lehmann (St. Gallen), Stelzer (Chaux-de-Fonds) — Springer (Grasshoppers), Buchoux (Servette), Winkler (Grasshoppers) — Bickel (Grasshoppers), Amado (Grasshoppers), Monnard (Servette), Wallacek (Servette), Aebly G. (Servette). Érdekes, hogy a bajnokságban vezető Zürich csapatából egyetlen játékos sem szerepelt akkor, amikor a hatodik helyen lévő Grasshoppers négy játékost adott és közvetlen védelem klubcsapatát nincsenek az első hat között sem, (A Servette a második helyen volt.)

Zumbühl dr., a svájci szövetség elnöke, a csapat-összeállításáról a mérkőzés előtt kijelentette, hogy a csatársorban csupán a Bickel—Amado jobbszárny van válogatott formában. Ez a mérkőzésen is bebizonyosodott, mert Bickelék vezették a svájci támadások zömét.

A svájci csapat ez alkalommal is kiprobált két hátrvédés, háromfedezetes (támadó középfedezettel) rendszerben játszott, mellyel legutóbb Bernben 2:1-re legyőzték a németeket. Hogy ezt a fegyvertényüket nem sikerült a magyarokkal szemben is megismételni annak több oka van. Így elsősorban elbizakodottan indultak ebbe a küzdelembe, azután a balszárnyuk nem volt formában, nem utolsó sorban pedig az elnök által „felparrikázott” magyar csapat olyan mindent el-sőprő lendülettel játszott, hogy a saját és ellenfele rendszerét feledve, bármilyen válogatottat is legyőzött volna.

csak három órákor és a Banatul—Ancora-meccs a Banatul-pályán délután félkettőkor. A negyedik mérkőzés Bocsa-Romanon kerül elődtésre az SSAM és a Progresul csapatai között.

Az ifjúsági bajnokság mai műsora: Ripensia—Chinezul-CAMT félhárom órákor a Politechnica-pályán, Electrica—CFR az Electrica-pályán három órákor.

A timisoarai kerületi bajnokság mai műsora

A kerületi bajnokság mai műsorának négy mérkőzése közül hármat Timisoarán és egyet vidéken játszanak:

Timisoarán lesz ma délután 3 órai kezdettel a Vulturii—Metalosport Ferdinand mérkőzés a Vulturii pályán Juventus—Patria a Juventus-pályán ugyan-

A VÖRÖS POKOL

— A Vöröses Fehérjék élményei a vörös paradicsomban.

A DÉLI HIRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVIC KRIMOV

85

— És miért csinálja mindezt testvér?

— Mert egyike vagyok a tíz ál-Sztalinnak, akik az igazit utján kísérik.

Közben helyet mutattam vendégemnek, meggyújtottam a szamovárt és magam is leültem.

Ljankov azután elmondta, hogy amikor Sztalin hasonmásainak gárdáját megszervezték, az elsők között volt, akit erre a célra kiválasztottak. Az autógyár munkásainak és alkalmazottainak esti összejövetelein ugyanis mások szórakoztatására gyakran öltötte magára egyik-másik mérnök maszkját és élethű mozgásával és beszédével megkacagatta az összegyűlteket. Ugyilátszik, hogy erről a kiváló utánzó tehetségéről értesült a cseka is, amelynek mindenütt voltak besúgói. Így aztán egy napon felhívták a cseka legfőbb vezetőjéhez, aki közölte vele, hogy az autógyárban betöltött munkafelügyelői állásáról felmentik és helyette más foglalkozást kap.

— Mi lenne az? — kérdezte Ljankov.

A csekavezető felnyitotta az asztalán álló dobozt, amelyben mindenféle színházi kellék volt és szólt:

— Próbálja meg és maszkirozza ki magát Sztalin-

linnak.

Ljankov azonnal nekifogott a munkának és tíz perc múlva merő emlékezetből olyan pompás Sztalin állott a csekavezető előtt, hogy az tapsolni szeretett volna örömeiben.

— Rendben van, tavaris. — mondotta — új munkabeszámítás az lesz, hogy időnkint kimaszkirozza magát Sztalinnek.

Közölte a csekavezető azt is, hogy Ljankovon ki-

vül még kilenc Sztalin-utánzó van, akik majdnem mind szintén színészek voltak valamikor. Megmagyarázta, hogy a tíz ál-Sztalin úgy a városban, mint pedig utazásain állandóan kíséri Sztalint, hogy így az esetleges összeesküvők sohasem tudhassák, melyik az igazi és ne követhessenek el merényleteket.

Elmondotta Ljankov, hogy az ál-Sztalinoknak a Kreml egyik szárnyában külön öltözőik vannak, ahol rendelkezésükre áll minden szükséges holmi, ezenkívül minden öltözöbe beállították Sztalinnek élethű gőszfiguráját is. Valahányszor kivonulás van készülöben, a dublőzöket mindig egy órával előbb értesítik, hogy idejük legyen elkészülni. A tíz ál-Sztalin aztán összegyűlekszik egy teremben és nemsokára azt veszik észre, hogy tizenegyen vannak, mert bejött és közéjük vegyült az igazi Sztalin is. Hogy a maszkján mennyire hűek, annak bizonyossága az, hogy az egyen kívül senki nem tudja, kicsoda közülük az igazi Sztalin, akit nem képesek az ál-Sztalinok felismerni. A Kreml épületét aztán a tizenegy Sztalin együtt hagyja el és beszáll a kapu előtt várakozó tizenegy egyforma autóba, amely elrobog velük. Ha Sztalin csak egyszerű sétára indul, úgy a hasonmások sohasem tudják meg, melyikük a valódi Sztalin, mert a séta után visszatérnek a Kreml termébe, ahol a tizenegy Sztalin járkal ide-oda, amíg egyszerre valaki csak bekialt, hogy térjenek vissza öltözőikbe. Akkorára azonban már megit csak tizen vannak, mert a tizenegyedik — az igazi — a járkalás alatt egyszerre csak eltűnt a teremből észrevétlenül.

De ha Sztalin valami hivatalos látogatásra, vagy szemlére megy, olyan helyre, ahol szerepelnie és szólania kell, akkor előlér közülük. A szereplés rövid ideje alatt maguk előtt látják az igazi Sztalint, aki azonban a visszainduláskor ismét elvegyül társai közé és így megit ismeretlen maradt előttük. Hiába szögezük rá tekintetüket amaz idő alatt, amikor kiválik közülük, nem tudnak rajta a legélesebb szemmel sem felfedezni olyan apróságot, amit megjegyezhetnének maguknak és aminek segítségével felismerhetnék.

Szűreszűrtük a forró teát.

Elgondolkodva hallgattam Ljankov érdekes elbeszélését, amelynek végén hirtelen ezt a kijelentést tettem:

Csak szép időben:

Chinezul-CAMT — Ripensia visszavágó

Ha ma nem esik az eső, úgy ma igen érdekes labdarugó mérkőzésnek lehetünk szemtanúi — a Chinezul-CAMT visszavágónak. A két egyesület vezetősége ugyanis úgy állapodott meg, hogy amennyiben az időjárás megengedi, akkor lejátszák ezt a mérkőzést. Rossz idő esetén az érdekes találkozó ismét későbbi időpontra halasztódna, mert nem érdemes ilyen sokat igérő játékot gyér számú közönség előtt rossz időben lejátszani.

Sport hírek mindenfelől

December végén Barcelonában nagy nemzetközi teniszverseny lesz. A spanyol szövetség név szerint hívta meg az egyes országok teniszzeit. Így az országok közül Romanoni és Cucelli kapott meghívást, akik azt el is fogadták. A magyarok közül Asbóth, Gábori és Szigeti szerepel a meghívottak között, akik közül Asbóth kijelentette, hogy hajlandó Spanyolországba menni, Gábori még gondolkodik, míg Szigeti más ügyei miatt nem utazhatik.

A három nemzet versenyére készülő magyar ökölvívó keret: Légsúly: Podányi BVSC, Miriszlai (Szolnoki LE). Harmatsúly: Bogács WMTK, Darai (Debreceni TE). Pehelysúly: Frigyes BSZKRT, Szlezsán WMTK. Könnyűsúly: Bene BVSC, Vojnovich BVSC. Váltósúly: Torma II BTK, Szentgyörgyi BSZKRT. Középsúly: Szalay BSZKRT, Csontos FTC. Fénehézsúly: Szigeti FTC, Jászai WMTK. Nehézsúly: Nagy BVSC, Homolya FTC.

Aknavölgyi, az Újpest kapusa nem védhetett a NAC ellen, mert a legutóbbi bajnoki mérkőzésen a WMFC ellen súlyos törést szenvedett a ballábán, ami a legjobb esetben is csupán két-három hónap alatt gyógyulhat meg.

Befejeződött Magyarországon az első egyesületi atlétikai bajnokság, amelyet a MAC nyert meg. A MAC versenyzői közül 67-en járultak hozzá a sikeres pontszerzéshez. A legtöbb pontot szerzett MAC atléták a következők: 1. Csaplár 64.2, 2. Gyenes 61.2, 3. Szabó Miklós 58, 4. Németh B 49.2, 5. Gyuricza 40.6, 6. Németh I. 40, 7. Dusnoki 38.8, 8. Várszegi 37.8, 9. Zsuffka 28.4, 10. Bótai 28.1, 11. Rác dr. 26.8, 12. Szabó dr. 25.13, Csányi 23.4, 14. Darányi dr. 23, 15. Sülle 19.4, 16. Kovács 18.8, 17. Paulusz 17.9, 18. Gáspár 16.8, 19. Kottán 16.6, 20. Minai 16.4, 21. Iglói 16 pont, stb.

A magyar és a német vívók december 14-én Bécsben mérköznek. A férfiak kard- és törverszövén kívül a hölgyversenyzők is összemérik majd erejüket.

— A tizenegy Sztalin közül bombavetéssel ki kell robbantani az igazit.

Hihetetlenül fogadtam ezt a mondatot és a fejemet ráztam:

— Hogyan volna ez lehetséges? Hiszen eddig folyton azt magyarázta, hogy maguk az ál-Sztalinok sem tudják, melyik közöttük az igazi. Hogyan tudhatná tehát azt az, aki a bombát dobni akarná?

Ljankov azonban ravaszul mosolygott:

— Csakhogy nekem sikerült megtudni, hogyan lehet a tizenegy közül az igazi Sztalint megtalálni!

— Ne mondja! Hogyan?

— Megfigyeltem, hogy valahányszor a tizenegy indulásra kész autót előtől megjelenünk, egyikünk egyik pillanattal előbb száll be kocsijába, mielőtt a beszállásra szóló felszólítás az őrség részéről elhangzana. Mintha az őrség parancsnoka mindig megvárna, míg egyikünk megfogja autójának aajtókilincset és sietne a jelszó kiadására ugyanabban a pillanatban. Viszont nekünk mindenkor a lelkiinkre kötök, hogy csak akkor szállhatunk be, ha a parancs elhangzik. Minthogy ez a jelenet minden induláskor megismétlődik, biztos vagyok benne, hogy az az igazi Sztalin, aki a beszállásra egy szempillantással előbb készül, mint a többi.

— Hátha ez csak véletlen?

— Kizárt dolog! A jelenet minden alkalommal pontosan megismétlődik. Még hozzá kell tennem, hogy az ál-Sztalinok közül egyiknek sem mondják meg, hogy a sorban álló kocsi közül hányadikba kell beszállniuk. Ezt látszólag mindegyikünknek a tetszésére bízzák. Én azonban megállapítottam azt, hogy az a társunk, aki mások előtt meg nem figyelve elsőnek lát neki a beszállásnak, mindig a hatodik gépkocsit szemeli ki magának. Az igazi Sztalin tehát úgy érzi magát biztonságban autózása alatt, ha öt kocsi megy előtte, öt pedig mögötte.

Mikor Ljankov a beszédben szünetet tartott, egyszerre egy gondolat cikázott hozzám keresztül agyamon:

— Nem lehetséges az, hogy esetről esetre más és más hasonmásnak adják ki a titkos parancsot, hogy a hatodik autóra szálljon?

(Folytatjuk)

Apróhirdetések

Alkalmazás

Textil rövidáru-, vagy férfidivatüzletbe fiatal ügyes segédet, aki perfekt román, azonnali belépésre jó fizetéssel felvezzék. Jelentkezni Arad, Str. Episcopiei 48. sz. Apart. 9. (4417)

Jó családból kifutófiu felvétetik, Manea uridivatüzletben, Arad. (4418)

Ügyes órásság alkalmazást nyer. Walenta, Arad, Str. Metianu. (4409)

Tanulóknak felvesz intelligens fiatal, fiatal Csátary, fényképész, Timisoara III., Str. Wilhelm Mühle 12. (2789)

Románul, magyarul és németül beszélő okleveles gyógyszerész keresek állandó alkalmazásra. Voith-égyógytár, Brasov. Str. Gen. T. Mosoiu 53. (3226)

Jól főző minden eszedülálló személyhez felvétetik. Blv. Tache Ionescu 63. (2803)

Fényképész retusőrt felvesz Csátary, fényképész, Timisoara III., Str. Wilhelm Mühle 12. (2738)

Műszerész-tanonok felvétetnek, Móczár irógépes, Timisoara I., Bratianu-tér 3. sz. Telefon: 28-69. (3223)

Állást keres

Üzemlakatos, vagy gépész állást keres. Cim a timisoara kiadóban. (6294)

Háztartás minden ágában jártas közepes korú zsidóni elkelyezkedést keres. Cimeket Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. (4424)

Malomtulajdonosok figyelmébe! A malompár minden ágában teljes képzett séggel bíró szakember, aki egy 3 vagonos vám- és kereskedelmi malomnak előbb 10 évig üzemvezető főmolnárja utóbb 22 évig, ugyanazon malomnak egy technikai, mint kereskedelmi részét, mint társtulajdonos önállóan és egyedül vezette, azonnali belépésre, képzett személyre megfelelő alkalmazást keres. Ké szít őrési diagramokat. Hibásan működő malmot rendbehoz. Ingatlan-garanciával rendelkezik. Hadmentes. Beszéli románul és magyarul. Végleges fizetését egy havi próbaidő elteltével kéri megállapítani. Cimeket „Önálló” jellegére Rudolf Mosse hirdetőirodába Arad, Str. Eminescu 8. kéri. (4407)

Intelligens német leány, 30 éves, állást keres idősebb hölgy mellett vagy idősebb házaspárnál. Háztartás vezetését és főzést is vállalok. Timisoara Str. Budai Deleanu 29 ajtó 5. (2805)

Román-magyar gépirónó állást keres, esetleg, délutáni órákra is. Elekes hírlap-iroda Brasov. (3229)

Perfekt varrónó házakba ajánlkozik. Timisoara IV., Str. Fröbl 63. Ajtó 5. szám. (2811)

Házvezetőnőnek ajánlkozik magános, komoly urhoz 38 éves keresztény, egyedülálló urinó, tökéletes háziasszony, úgy a háztartásban, mint a gazdaságban teljesen jártas, vidékre, birtokra, vagy anyahelyettesnek is megy. Timisoara II., Calea Dorobantilor 43. (2810)

Társulók

aktív közreműködéssel, tőkével megfelelő üzletbe, vagy kisebb vállalatba. Minden információt kibíró egyének, vagy cégek irjanak „Rentabilis vállalkozás” jellegére Rudolf Mossehoz, Arad, Str. Eminescu 8.

Lakás

Modernül burorított szoba, fürdőszobával azonnali kiadó. Timisoara Blv. Tache Ionescu 63. (2804)

Burorított szobát keres fürdőszobával, használatlalt, nem zónában, december 15-re fiatal házaspár. Bővebbet 34-30. telefonszám alatt (6442)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Elz-palota) ajánli: Keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és dísztárgyak nagy választékban. Vessünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik bútort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Elz-palota). Telefon: 19-75. (4200)

Varrógépek, irodaburorítványok, irógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakásberendezést. Timisoara IV., Piata Kütti 2, az udvarban. (3197)

Tisztítórongyot veszek. Mecher, Timisoara III., Str. Brancoveanu 6. (2725)

Villanymotor, 110 voltos, I. H. P. megvételre kerestetik. Ajánlatokat Móczár irógépes, Timisoara I., Bratianu-tér 3. sz. telefon: 28-69. (3222)

Irógépeket, számológépeket használat vesz, elad Móczár-irógépes. Timisoara I., telefon: 28-69. (3224)

Új, gyönyörű értékes ebédlő, uriszóháló, szalon, „Stil” butor, antik szalon, csillárok, festmények, perzsák, zongora, márkás, tizenkét személyes kristály- és porcellánkészlet. Valódi perzsabunda, háromnegyedes perzsabunda, ezüst róka, nyest, nérz, perzsa pelerin, városbunda nutriabélással. Fischhoff Timisoara I., Regele Mihai I. 6. szám. Apart. 7. (3219)

Eladó eredeti perzsaszőnyeg, kiválóan szép darabok. Fischhoff-cégnél, Timisoara I., Bulev. Reg. Mihai I. 6. sz. (3228)

Sürgösen keresek női kabátot, feketét, vagy sötétkék színben, erősebb alakra. Márton, közzörius. Timisoara I., Str. Ungureanu 2. (6400)

Üzletberendezés és egy gyermekgy. eladó. Timisoara IV., Str. Fröbl 45. Apart. 34. szám. (6040)

Jó állapotban levő férfi és női kocsibunda eladó. Timisoara II., Str. Petre Tegle I. I. emelet, 6. (6801)

Varrógépet veszek és javítok, Shambura Arad, Calea Banatului 12. (4394)

Keresek frikiós prést, ajánlatokat „Frés” jellegére a timisoara kiadóba kérek. (2792)

Faiskolai termék, bizalmi cikk! Scharff Gyula dr. faiskolája Raut, jud. Timis-Torontal, a legjobb referenciákkal rendelkezik, kivánságra árjegyzéket küld, helyszínre és házhoz szállít. (2712)

Pianinót, márkásat, jókarban levőt, megvételre keresek. Cimeket az aradi kiadóba kérek, Str. Eminescu 8. (4406)

Billiárdgolyók, dákok, bőrök, bábuk, himzörámák, horgoló- és kötőfa-tük, ugyisintén sakk-készletek állandóan raktáron. Szász esztégályosnál, Timisoara III., Bulv. Carol 41. (2781)

Fekete róka-bor, télikabát prémezésre is ki valóan alkalmas, olcsón eladó Timisoara I. Str. Eugen de Savoya Nr. 8 Ostheimer, Albu iroda. (2794)

Eladó használt jó állapotban levő 2 télikabát, 4 férfijelzőny, 3 nadrág, 4 ing, és 2 pár cipő, de csak egyben. Érdeklődni d. u. 2-3 Bohaciu Timisoara II. Str. Anton Pan 8, Teefon 25-21. (2808)

Világos nagy száraz helyiség, bármilyen célra alkalmas, kiadó. Arad, Str. Ioan Calvin 34. (4382)

Matador nagy, komplett társasjáték, építőszekrény megvételre kerestetik. Cimeket „Matador” jellegére a timisoara kiadóba kérek. (6030)

McNam ebédlőt megvételre keresek. Cimeket Rudolf Mosse, Arad, Eminescu 8 alá kérek. (4419)

Kerekek használt pénzszekrényt (Wertheimkasza) megvételre. Cim a kiadóban, vagy telefon 3608. (2306)

Eladó három pár, jókarban levő férfiszirma és két pár bőr-lábszárvédő. Arad, Str. Costache Negri 11. szám. Apart. 1. (6983)

Vaskályha nagy és kisebb méretű, valamint fürdőkád kifogástalan állapotban olcsón eladó. Timisoara IV Str. Fröbl 36 II. em. ajtó 25. (3230)

Singer karikahajó szobógép, modern gyermekkosci, szép gyermekgy., pénzszekrény olcsón eladó. Timisoara IV. Str. Fröbl 36. II. 25. (2802)

Férfi télikabát és utazó bunda eladó. Timisoara IV Str. Vasile Lupescu 4. (2800)

Keresek a Józsefvárosban üzlethelyiséget, vagy kisebb divatárüzletet megvételre. Cimeket „forgalmas helyen” jellegére a timisoara kiadóba kérek. (6320)

Egy télikabát és felöltő fekete, használt állapotban eladó. Érdeklődni 12-1/4-ig. Cim: Salzberger Timisoara, Szeszvárv. II. em. ajtó 25. (3230)

**Veszünk Platina, brilli-
áns, gyémánt,
arany, antik ékszereket,
ezüst evőeszközöket, falca-
kat és tárgyakat, bronz és
dísztárgyakat**
Joanovici u. si Hartmann
Arad, Minorita-palota

Faburkolat, kifogástalan barna színű tölgy, nagyobb szobának elegendő, eladó Timisoara I., Str. Brediceanu 7. A ház-mesternél. (3231)

Kalapokat mérték után készítik, a legmodernebb fazonra, németországi Welour, antilop és nyulszőr tompból. Férfikalapműhely, Zahringer, Timisoara I., Str. Lonovici 4. Püspöki-palota. Régi kalapokat alakítunk legmodernebb fazonra. (2809)

Különbéte

ELVESZTETTEM katonai írvélemel Rusu Liubomir névre. Ezenkívül elvesztett egy sarga keztyűm is. A megtaláló adja le jutalom ellenében a „Dacia” napilap szerkesztőségében.

**HATSCHER-ügynökség, Arad,
Bulevard Carol 17 (volt 46)
Telefon: 16-95.**

ÁRAK EZREKBE!

5500: Országut mentén 103 kat. hold I-a szántó, épületekkel. — 5000: bérház kettős telekkel, cca. 600.000 bto. hozam. — 4000: parcellázható 17 k. h. beltelek, 65-sz. lakással. — 3200: Timismegyében 8 k. h. szántó tanyával, ut mellett. — 3000: sarokház cca. 180 ezer hozam. — 1800: színházhoz közel üzletház 3 bérleménnyel. — 1500: kétlakásos modern villa. — 1500: kertés ház, 4 közepnagy lakással. — 1100: 2x3 sz. fürdősz-val, raktár, kert. — 1000: aradmegyei 19 k. h. I-a szántó tanyával. — 900: külv. emeletes villa, nagy gyüm. — 750: 2-szobás modern villa. — 600: külv. 5-szobás, nagy kertés. — 550: belv. 3-szobás. — 530: aradmegyei 8 k. h. szántó, épülettel. — 450: új 2-szobás. — 400: 2-szobás, kertés. — 290: II. ker-ben 4 lakás. — 240: u. o. 2 lakás, kert. — 230: pérnevai 2 lakásos, nagy gyümölcsös. — 190: gradistei 3-sz. sarokház nagy kert. — 180: III. ker-ben 3 lakás — 150: murespartai telek a Gloria táján.

Figyelem! Vállalok azonnali leszállításra legolcsóbb napiáron, nagyban és kicsinyben libaszőr s hajat, libahusokat, libamájat és tepertőt, valamint mellet és combot füstölve. A. Willemsz, Timisoara I., Str. Gheorghe Lazar 1. és IV., Strada I. Bratianu 7. (2768)

Pénzes társ kerestetik rentábilis vállalatba. Esetleg eladó. Record, Timisoara I., Str. Ungureanu 14. Bővebbet 11-1 között. (6045)

Fűszerüzlet nagy vevőkörzetben és vendéglőhelyiség kiadó. Cim az aradi kiadóban, Str. Eminescu 8. (4400)

Vadászkutyát találtam. Cim a timisoara kiadóban. (2801)

Kerekek sürgösen bérbé egy pianinot vagy zongorát havi díj megjelöléssel. Cim a timisoara kiadóban. (2799)

Poloskairtást, parkettaszuroást garancia mellett vállal: Lovas, Arad, Bulevard Regina Maria 18. szám. Ház-mesternél. (4020)

150 katasztrális hold birtokomat Lugo mellett (több évre is) bérbeadom. Dr. Moujalledt, Arad, Str. Mocioni 3. (4068)

Használt paplanokat újja dolgoz át, már 200 leírt is. Glück, Arad, Str. Baritiu 8. Piata Avram Iancu mellett. (4021)

Müstoppolás: Molyragott, kiégett, beszakadt, kikopott ruháit szakszerűen, legtökéletesebben beszóvi müstoppolással, Kelemen Imre, Timisoara I., Strada Brediceanu 4. I. em. 7. (2769)

Elcsereendő belvárosi komfortos négyszobás magánház kerttel, hasonló kettő-, vagy háromlakásos házzal, megfelelő ráfizetéssel. Megbízott: Banciu Rudolf, Arad, Str. Ghiba Birta 40. (4401)

Jömeneteli vendéglő kiadó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4383)

Töltőtollakat, irodagépeket szakszerűen javít Móczár I. szakmüszerez. Bratianu-tér 3. Timisoara, telefon: 28-69. sz. (3225)

PÁLYÁZAT KANTORI ÁLLÁSRA

A stancioval római katolikus egyházközség kantori állásra pályázatot hirdet. Javalmazás: évi 10 mázsa buza és körrübelül évi 1000 lei stóla. Az egyházközség lakásról és fáról gondoskodik, földjárás rándóság nincs. Főképen olyan egyének pályázhatnak, kiknek kantori szakképzettségük vagy nyugalmazott tanítók illetve megfelelő gyakorlatuk van. A pályázat „Parohia rom. cat. Stanciova, via Recas, jud. Timis” címre küldendő.

Gazdai-vány-tenykepek

a FOTO STUD'OBAN

a leggyorsabban készül ek

Timisoara I., Piata Libertatii 4.

1 hirdetés
a Déli Hírlapban